

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Political Information Perception and Political Participation
by Students majoring in Physical and Sport in Faculty of
Education and Development Science,
Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี ถนอมสุข
อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและกีฬา
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

รายงานการศึกษาวิจัย

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

**Political Information Perception and Political Participation by
Students by undergraduate students majoring in Physical and
Sport in Faculty of Education and Development Science,
Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี ธนอมสุข

มยุรี ถนอมสุข 2554: การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน 133 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 295 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาวิจัย พบว่านิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย โดยที่ปัจจัยอายุ ภูมิฐานะ และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพศ ชั้นปี รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และการกล่อมเกลாதงการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Mayuree Thanomsuk, 2011: Political Information Perception and Political Participation by Students by undergraduate students majoring in Physical and Sport in Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. Department of Physical Education and Sports, Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University, Kamphaeng saen Campus, 133 pp.

The objectives of this research were to study the levels of Political Information Perception and Political Participation by Students by undergraduate students majoring in Physical and Sport in Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus and to examine students' personal factors which were relative to the perception of political news and information and political participation. Research population consisted of 295 undergraduate students majoring in Physical and Health Education in Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. Data were collected using a questionnaire and were processed by SPSS for Windows. Statistical tools used for analyzing data were percentage, mean, and standard deviation, t-test, One-way ANOVA and Pearson Product Moment Correlation Coefficient by setting the statistical significance level at .05.

The research results were found that the the political participation by undergraduate students in Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus were at the low level. Personal factors of the students such as age, domicile, and levels of perception of political news and information were not relative to political participation. However, students' gender, study year, parent's income, parent's occupation and political socialization were significantly relative to political participation at the statistical significance level.05.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ งานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งงานวิจัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับครู อาจารย์ หรือผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ หรือประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไข หรือส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์สุวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือและแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลและ นำข้อมูลของท่านมาอ้างอิง คุณความดี และประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่านตลอดจน ครู อาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผศ. ดร. มยุรี ถนอมสุข

สิงหาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง(3)	
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง	34
นิสิตนักศึกษากับการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	49
กรอบแนวคิดในการวิจัย	50
สมมติฐานในการวิจัย	50
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	52
ประชากร	52
กลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การทดสอบเครื่องมือใช้ในการวิจัย	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	58
ผลการวิจัย	58
ข้อวิจารณ์	87
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	98
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	101
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	108
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	114
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนของประชากรจำแนกตามภาควิชาและชั้นปีที่ศึกษา	52
2	แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มจำแนกตามภาควิชาและชั้นปีที่ศึกษา	53
3	แสดงความถี่และร้อยละ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	59
4	แสดงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	61
5	แสดงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	67
6	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	69
7	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน	71
8	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน	72
9	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ภาควิชาที่ต่างกัน	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ต่างกัน	74
11	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างภูมิฐานะที่ต่างกัน	75
12	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัวต่างกัน	76
13	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน	77
14	แสดงการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีการกล่อมเกลาทางการเมืองต่างกัน	78
15	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน	79
16	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน	80
17	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ภาควิชาที่ต่างกัน	81
18	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ต่างกัน	82
19	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างภูมิฐานะที่ต่างกัน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ รายได้ของครอบครัวต่างกัน	84
21	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน	85
22	แสดงการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มี การกล่อมเกลாதทางการเมืองต่างกัน	86
23	แสดงความสัมพันธ์ของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	87
24	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	98

ตารางผนวกที่

		หน้า
1	ค่าความเชื่อมั่นของการกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	115
2	ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	117
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน	118

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนั้น นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ปัญหาหลักในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย นอกจากปัญหาในด้านโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองแล้ว ยังมีอุปสรรคในด้าน การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จนอาจกล่าวได้ว่า ประชาธิปไตยของไทยนั้นล้มลุกคลุกคลานมาเกือบตลอด เพื่อที่จะให้ได้มีระบอบประชาธิปไตยที่ สมบูรณ์นั้น ประชาชนจำเป็นต้องสนใจการเมือง ต้องติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองและ ต้องมีความกระตือรือร้นที่จะมีบทบาทร่วมทางการเมือง ดังนั้นการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อประชาชน โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้รับสมญานามว่า “ปัญญาชน” เป็นผู้มีระดับความรู้และสติปัญญาสูง อันจะเป็นกำลังสำคัญของชาติและเป็นพลังที่สำคัญทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การเมือง (Politics) เป็นเรื่องสำคัญที่สุดในสังคมมนุษย์ เพราะเป็นเรื่องของอำนาจที่จัดสรรประโยชน์บรรดามีในสังคมนั้น ๆ การเมืองจึงเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของสังคมแทบทุกแง่มุมเลยทีเดียว อาทิ การที่จะใช้ระบบเศรษฐกิจแบบใด หรือจะมีการศึกษาในรูปแบบใด หรือการจะมีศาสนาประจำชาติ หรือไม่ ไปจนแม้กระทั่งการสร้างเขื่อน การขุดถนนวางท่อ ที่อาจเอื้อประโยชน์ หรืออาจทำความเดือดร้อนให้เราเมื่อไหร่ก็ได้ (โกวิท, 2546)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญของสังคมประชาธิปไตยที่ยึดหลักการของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 หมวด 4 ว่าด้วยหน้าที่ของชาวไทย และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ตามมาตรา 68 คือ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ มาตรา 76 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้ง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งทั้ง 2 มาตรา แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

มุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, 2545)

อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากการปกครองโดยถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดที่จะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สังคมที่ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง ในทางตรงกันข้ามสังคมใดประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ แสดงว่าสังคมนั้นมีระดับความเป็นประชาธิปไตยประชาธิปไตยต่ำ รัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ของไทยในอดีตที่ผ่านมาเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน แต่ในความเป็นจริงแล้วจะเห็นว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา ได้แสดงออกถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับชาติหลายครั้ง เป็นต้นว่า การเดินขบวนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ มากมาย เช่น การเดินขบวนของกลุ่มพลังนิสิตนักศึกษา และประชาชน ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์นองเลือดเมื่อ 6 ตุลาคม 2519 และครั้งล่าสุดเมื่อ พฤษภาทมิฬ 2535 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นเยาวชนและนิสิตนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีอายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ กระทั่งต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากเดิม คืออายุ 20 ปีมาเป็น 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า เยาวชน นิสิต นักศึกษาได้มีการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมากมาย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่ ๆ

นิสิตในฐานะที่เป็นกลุ่มชนชั้นกลางเป็นกำลังที่สำคัญของชาติซึ่งมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม นิสิตจึงควรจะเป็นผู้ริเริ่มทางการเมืองทำหน้าที่เรียกร้องสิทธิประโยชน์แทนประชาชนรวมทั้งคอยถ่วงดุลอำนาจของผู้ปกครองประเทศในประเด็นปัญหาต่างๆ เป็นตัวแทนส่วนหนึ่งของประชาชนทั้งประเทศในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งนิสิตเคยปรากฏบทบาททางการเมืองโดยการเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะช่วงระหว่างวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 แต่ในปัจจุบันนิสิตกลับไม่ได้มีบทบาททางการเมืองมากนัก ดังจะเห็นจากการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง (สุจิต, 2537:14)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาวิจัยเฉพาะนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการมองภาพในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบและเข้าใจถึงระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. ทำให้สามารถเข้าใจถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

3. เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการกลมเกลียวทางการเมืองให้แก่บัณฑิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

4. เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาประชาธิปไตย

5. เพื่อความก้าวหน้าในวิชาการทางรัฐศาสตร์โดยใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา พ.ศ. 2554 จำนวน 313 คน

นิยามศัพท์

“การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง” หมายถึง กระบวนการการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองซึ่งข่าวสารเป็นสิ่งที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างภาพเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองได้ชัดเจนขึ้น เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนคติและความคิดเห็นประสบการณ์ทางการเมืองของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองซึ่งกันและกัน

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การที่นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทางการเมืองตามความสมัครใจ ถูกต้องตามกฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นทางการเมืองใน 4 ด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การณรงค์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน และการชุมนุมเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง

“การล้อมเกล้าทางการเมือง” หมายถึง กระบวนการถ่ายทอด ความรู้ ทักษะคติ บุคลิกภาพ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง จากกลุ่มบุคคลหนึ่งๆ ไปสู่อีกบุคคลหนึ่งที่มีฐานะ เป็นผู้รับการถ่ายทอด โดยมีผลให้ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีความโน้มเอียงความรู้ ทักษะคติ บุคลิกภาพ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง ไปในทิศทางเดียวกับผู้ถ่ายทอด

“นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน” หมายถึง นิสิตระดับชั้นปริญญาตรีทุกชั้นปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาควิชาพลศึกษาและกีฬา ซึ่งสังกัดคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎี และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง
4. นิสิตนักศึกษากับการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ความหมายของการรับรู้

กระบวนการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในปัจจุบันสามารถพิจารณาได้จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก่อให้เกิดวิถีชีวิตแบบใหม่ของคนในสังคม ดังนั้นกระบวนการข่าวสารทางการเมืองในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยกระบวนการดังกล่าวได้ถูกผสมผสานเข้ากันรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต วิทยุ และโทรทัศน์ จนกระทั่งสามารถสร้างเครือข่ายการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองซึ่งสามารถชี้นำสังคมได้อย่างรอบด้าน

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีอยู่หลายประการ เช่น ผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคม การจัดระเบียบทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง และบทบาทของอำนาจประชาธิปไตย เป็นต้น

ความหมายของการรับรู้ทางการเมือง หมายถึง กระบวนการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งข่าวสารเป็นสิ่งที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างภาพเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองได้ชัดเจนขึ้น และเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนคติ และความคิดเห็นประสบการณ์ทางการเมืองของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งมาแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองซึ่งกันและกัน

การรับรู้คือการสัมผัสที่มีความหมาย (Sensation) การรับรู้เป็นการแปลหรือการตีความแห่งการสัมผัสที่ทำให้การรับรู้ของคนเราแตกต่างกันการรับรู้เป็นสิ่งที่หนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายหรือรู้จักเข้าใจ ซึ่งในการแปลหรือตีความนี้จำเป็นที่จะต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีแต่หนหลัง จุดรวมของการรับรู้ ถูกกำหนดขึ้นมาจากความต้องการและคุณค่าเพื่อที่ความหมายต่อการรับรู้ กระบวนการนี้ เรียกว่า การรับรู้ (Perception) สิ่งต่อไปนี้ คือ

กระบวนการของการรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบด้วย

1. การสัมผัสหรืออาการสัมผัส
2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้าที่มาเร้า
3. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส
4. การใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม เพื่อแปลความหมาย (มานะ, 2542: 29)

ร่างกายของมนุษย์มีทางรับรู้หรือรู้สึกสัมผัสอยู่หลายทาง และจากการที่ร่างกายถูกปลุกให้ตื่นตัวจากการเร้าของสิ่งแวดล้อมทั้งปวง โดยผ่านทางประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งหรือรวมกันหลายทาง และเกิดเป็นการรับรู้ขึ้น จากการรับรู้ในเฉพาะสิ่ง ร่างกายจะก่อเป็นรูปแบบของสิ่งนั้นขึ้นมาจากประสบการณ์ในสิ่งนั้นหลายแง่มุม กลายเป็นความคิดความเข้าใจในสิ่งนั้นขึ้นมาจากประสบการณ์ในสิ่งนั้นหลายแง่มุม กลายเป็นความคิดความเข้าใจในสิ่งนั้นกว้างขวางขึ้น จนเกิดภาพในสิ่งนั้นแจ่มชัดขึ้น เรียกว่าความคิดรวบยอด (Concept) (ศิริชัย, 2539: 11-12)

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

จำเนียร และคณะ (2515) กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ไว้ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้รับรู้ มีผลทำให้การรับรู้ของคนเราแตกต่างกันไปที่สำคัญได้แก่ ความต้องการ หรือแรงขับ (Need or Drive) ทักษะคติ (Attitude) บุคลิกภาพ (Personality) และการปรับตัวส่วนบุคคล (Personal Adjustment)

2. ความใส่ใจและการรับรู้ (Attention and Perception) ปกติเราจะไม่รับรู้หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งหมด จุดรวมของการรับรู้ต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง คือ ความใส่ใจหรือความตั้งใจ ซึ่งเราจะเลือกเฟ้นเฉพาะที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของเรา

3. การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ (Preparatory Set) เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพการเตรียมพร้อมจะช่วยให้บุคคลสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และเตรียมพร้อมในการเตรียมตัวเองอย่างเต็มที่ ต่อการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกมาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสถานการณ์นั้นๆ

4. ความต้องการและแรงจูงใจ (Need and Motivation Factor) คนเรามักจะเลือกให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ หรือความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่รับไม่ได้รับการตอบสนอง

5. ความต้องการและคุณค่า (Need and Value) สิ่งที่เราได้รับรู้นั้นอาจถูกกำหนดขึ้นมาจากความต้องการและคุณค่าส่วนตัว เพื่อตีความหมายของสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะรับรู้

6. บุคลิกภาพของบุคคลมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ลักษณะของบุคลิกภาพที่ไม่เหมือนกันย่อมรับรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางสังคม และการรับรู้สิ่งเร้าที่ปรากฏไม่ชัดเจนแตกต่างกันเสมอ

7. ประสบการณ์เดิม (Early Experience) ประสบการณ์เดิมหรือพื้นฐานความรู้เดิมในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ย่อมมีผลต่อการตีความของสิ่งที่เรารับรู้

มานะ (2542:30) เสนอแนะ การรับรู้เป็นกระบวนการประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของสิ่งเร้า ซึ่งไปกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัสให้เกิดการทำงานขึ้น และส่งรายละเอียดไปยังประสาทสัมผัส เพื่อส่งต่อไปยังสมองกระบวนการนี้เรียกว่า การสัมผัส (Sensation)

ประการที่สอง การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและนำมาประสมกับข้อมูลอื่นๆ กระบวนการนี้เรียกว่า การรับรู้หรือ Perception

ประการที่สาม การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้รับรู้อันหมายถึง ประสบการณ์เดิม แรงขับ ทัศนคติ บุคลิกภาพ และอื่นๆของผู้รับรู้ เช่น การเอาใจใส่ (Attention)

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

เมื่อก้าวถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (Political Information) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับ “ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory)” เนื่องจากการที่บุคคลจะได้รับข่าวสารหรือต้องการส่งข่าวสารไปยังผู้อื่น ต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการการสื่อสารมนุษย์ ใช้การสื่อสารเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ ซึ่งกระบวนการสื่อสาร มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร คือ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร

บทบาทของผู้ส่งสารมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ เลือกสรรความหมายที่จะใช้สำหรับการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

การพิจารณาถึงแหล่งสารในสภาพของความเป็นจริงนั้นแยกแยะได้ยากมาก เช่น สถานีโทรทัศน์ถ่ายทอดคำแถลงการณ์ของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในกรณีนี้ถือว่า รัฐบาลเป็นแหล่งสาร เพราะข่าวสารต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมานั้น ได้ผ่านการคัดกรองจากรัฐบาล และถูกถ่ายทอดผ่านทางโฆษกรัฐบาล ส่วนโทรทัศน์ถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสาร แต่ในกรณีที่ โทรทัศน์ถ่ายทอดสดการเดินขบวนประท้วงของนักศึกษา ในกรณีนี้จะถือว่าสถานีโทรทัศน์เป็น แหล่งสารพร้อมกับทำหน้าที่เป็นช่องทางของสื่อ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทำหน้าที่เลือกสรรภาพ เหตุการณ์ทางการเมือง และกระจายภาพเหตุการณ์ดังกล่าวไปสู่ประชาชน

2. สาร (Message) หมายถึงสิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับ เป็นสาระเรื่องราวที่ ส่งออกไปจากผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร อาจเป็นความคิดหรือเรื่องราวใดๆ ก็ได้ ที่ส่งผ่านไปตามสื่อใน รูปของข้อความ คำพูด รูปภาพ หรือกิริยาท่าทาง

ในการศึกษาเรื่องนี้สิ่งที่เป็นสารก็คือ “ข่าวสาร” ซึ่งข่าวสารเป็นสารอย่างหนึ่งที่ถูกส่งมา ตามสื่อต่างๆ โดยแหล่งสาร ซึ่งอยู่ในรูปของสัญลักษณ์หรือสัญญาณแต่โดยทั่วไปแล้วเมื่อเราพูด ถึงคำว่า “ข่าวสาร” แล้วมักจะหมายถึง “เนื้อหาของสื่อ หรือ เนื้อหาของสาร” ซึ่ง “ข่าวสาร” หมายถึงเนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลด “ความไม่แน่ใจ” หรือ ทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ใน สถานการณ์หนึ่งๆ กล่าวคือ การที่คนเราจะตัดสินใจรับรู้ หรือยอมรับสิ่งของ เหตุการณ์หรือ แนวความคิดอะไรสักอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะข่าวสารที่เขาได้รับ คือถ้าหากบุคคลได้รับข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์มากเท่าไร บุคคลนั้นก็จะสามารถตัดสินใจรับรู้หรือยอมรับได้ง่าย ความไม่แน่ใจก็ จะลดน้อยลงกรณีตรงกันข้าม ถ้าหากบุคคลขาดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้ว ความไม่แน่ใจจะมีมาก จึงทำให้บุคคลนั้นยากที่จะตัดสินใจหรือยอมรับได้ เป็นการช่วยให้บุคคล สามารถสร้างภาพให้ชัดเจนขึ้น และยังช่วยกำหนดพฤติกรรมบุคคลควรจะทำภายใต้ สถานการณ์หนึ่ง ๆ ด้วย (Schramm, 1971: 23)

หน้าที่ของข่าวสารมีหลายประการ เช่น หน้าที่ในด้านที่เป็นข่าวสารการรายงานเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นหรือสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับทราบหรือหน้าที่ในการให้ความเห็น หรือชักจูง หน้าที่ในการให้ความรู้หรือการศึกษา ตลอดจนหน้าที่ในการให้ความบันเทิง อย่างไรก็ตามการวิจัยเรื่องนี้จะเน้นหน้าที่ในด้านที่เป็น ข่าวสารเป็นหลัก โดยเฉพาะข่าวสารทาง

การเมือง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศและเป็นปัจจัยที่จำเป็นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง เพราะข่าวสารทางการเมืองจะช่วยให้ระบบการเมืองอื่น ๆ ทำหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Almond และ Powell, 1980: 10) ทั้งนี้เนื่องจากการที่ประชาชนได้รับความรู้ข่าวสารในทางการเมือง จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้เกิดความเข้าใจในทางการเมืองติดตามมา (พฤกษศาสตร์ 2535: 194-197) ได้เสนอแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังกล่าวจะทำให้รัฐบาลได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทำให้รัฐบาลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

3. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel) เป็นสิ่งที่จะนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับ บางครั้งอาจเรียกว่า “ผู้นำส่งสาร” ก็ได้ ในการศึกษาเกี่ยวกับสื่อ โดยทั่วไปมักแบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภท คือ (Almond และ Powell, 1966: 167)

3.1 สื่อบุคคล ได้แก่ สื่อแบบนี้ส่วนใหญ่จะติดต่อสื่อสารกันโดยการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสื่อสารแบบตัวต่อตัว และผู้ส่งสารกับผู้รับสารมักจะมีความรู้จัก ชอบพอกันเคยกัน เป็นการส่วนตัว การสื่อสารลักษณะนี้จึงเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ผู้รับสามารถที่จะตอบรับหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อข่าวสารนั้น ผู้ส่งข่าวสารสามารถมองเห็นได้และผู้รับสามารถถามสิ่งที่ยังไม่เข้าใจจากผู้ส่งได้ การสื่อสารแบบนี้ระบบมิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของปัจเจกบุคคล หากแต่จะมีอิทธิพลได้โดยทางอ้อม คือผ่านตัวกลางอีกทีหนึ่ง ตัวกลางนี้คือ “ผู้นำความคิดเห็น” บรรดาผู้นำความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวทางการเมืองสูงรับฟังข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับมา ส่งผ่านไปยังบุคคลอื่น ๆ ในสังคม อาจจะโดยการตีความหรือสอดแทรกความคิดเห็นของตนลงไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลที่ส่งต่อไปยังผู้อื่น บิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้

3.2 สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อชนิดนี้นับว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากแต่มีจุดอ่อนคือ ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจในเนื้อหาของสารแล้ว จะไม่สามารถซักถามได้เนื่องจากการเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว แต่การสื่อสารในลักษณะนี้มีข้อดีคือ สามารถส่งข่าวสารข้อมูลให้แก่ผู้รับได้เป็นจำนวนมาก ๆ และช่วยลดการบิดเบือนข่าวสารข้อมูลโดยการพูดปากต่อปากได้ดี นอกจากนี้ยังสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง จนเป็นเหตุให้ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ถือโอกาสใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการที่จะกระตุ้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้า

มามีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่ตนต้องการ หรือไม่ก็อาจครอบงำสื่อมวลชน เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้เป็นที่ตนต้องการ

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้ที่รับข่าวสารจากแหล่งสาร เป็นจุดหมายปลายทางที่ส่งสารไปถึงผู้รับสารอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ บทบาทของผู้รับสารมีอยู่ด้วยกันสามประการคือ รับสาร ถอดรหัสสารเพื่อให้ความหมาย และโต้ตอบต่อความหมาย บทบาททั้งสามนี้อาจทำโดยบุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

ในการศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสามารถนำแนวความคิด เรื่องการใช้และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน (Uses และ Gratifications Model) เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดรับข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวความคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่ามีกระบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อหนึ่งๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเองโดยอาศัยสื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิหลังด้านตัวแปรทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยา และประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร (สุรพงษ์, 2533 : 113-117)

ดังนั้น จึงได้มีนักวิชาการบางท่านที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยนำเอาความคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้โดยมีสมมติฐานว่า ผู้ที่เปิดรับข่าวสารนั้นจะมีวัตถุประสงค์ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น

Robinson (1977 : 77) ได้ทำการศึกษาถึงระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและระดับความรู้ทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการใช้สื่อ และระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารที่ต่างกันไปด้วย กล่าวคือกลุ่มคนที่มีความรู้สูงจะเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ข้อมูลข่าวสารดี และจะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน

Choi และ Becker (1987: 273) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อ พบว่าการศึกษาหลายชิ้นที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลต่อการเลือกใช้สื่อ กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาสูงจะอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าคนมีการศึกษาต่ำซึ่งจะเลือกที่จะดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุมากกว่า

Seare และ Freedman (1967 : 174-213) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลพบว่ากลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาและระดับชั้นทางสังคม ซึ่งสามารถใช้อาชีพ

เป็นดัชนีวัดแทนได้เป็นกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนที่ดีที่สุดหรืออาจกล่าวได้ว่าระดับการศึกษาและอาชีพเป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ

Mccomb และ Mullins (อ้างถึงใน วรงค์, 2527 : 87) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษากับการใช้สื่อมวลชน และการใช้สื่อมวลชนกับความสนใจทางการเมืองพบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อมวลชน และการใช้สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง แต่การศึกษามีความสัมพันธ์โดยทางอ้อมกับความสนใจทางการเมือง คือ ผู้มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากขึ้น และจะมีผลให้บุคคลเหล่านี้เกิดความสนใจทางการเมืองด้วย ขณะที่ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างการศึกษากับความสนใจทางการเมืองโดยไม่ผ่านการใช้สื่อมวลชนไม่มี

Whitney (อ้างถึงใน วรงค์, 2527: 89) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อมวลชนกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลเป็นไปในลักษณะดังนี้ คนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไม่คงเส้นคงวาจะเป็นผู้ที่สนใจข่าวสารทางการเมืองมากกว่าคนที่มีความสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแบบคงเส้นคงวา

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอนั้นพบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความจำเป็นมากสำหรับนำไปประกอบกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองยังน่าจะแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลังที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นดังกล่าวมาประกอบในการศึกษารั้งนี้ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

มีผู้ให้ความหมายหรือนิยามของคำว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ ดังนี้

สิทธิพันธ์ พุทธหุณ (2531: 157) สรุปความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมของประชาชนที่มุ่งจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปด้วย

Weiner (1971: 159-204) ได้สรุปนิยามของคำว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 9 ความหมายด้วยกัน คือ

1. หมายถึง การให้การสนับสนุนและการเรียกร้องต่อผู้นำในรัฐบาล เพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการใด ๆ

2. หมายถึง ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบต่อการดำเนินงานของรัฐบาลที่ได้ผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การออกเสียง การยื่นข้อเรียกร้องการประท้วง การลือขบปี เป็นต้น

4. หมายถึง การใช้สิทธิเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง (Representation)

5. หมายถึง ความรู้สึกแปลกแยกหรือตีตนออกจากระบบการเมือง อันเนื่องมาจากการถูกกีดกันไม่ให้เขาได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม พวกนี้มีศักยภาพที่จะกลับเข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่พวกเขาเห็นว่า เหมาะสมหรือยุติธรรมกว่าเก่า

6. หมายถึง กิจกรรมของพวกที่ตื่นตัวในทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้รวมไปถึงการพูดคุยถกเถียงปัญหาในทางการเมืองก็ได้ ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องอยู่ในรูปของการใช้สิทธิเลือกตั้ง

7. หมายถึง กิจกรรมทางการเมืองทุกชนิดทั้งแบบใช้ความรุนแรงและแบบไม่ใช้ความรุนแรง

8. หมายถึง กิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมที่ต้องการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของข้าราชการนี้ด้วย

9. หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่กระทบต่อการเมืองระดับชาติ แต่บางคนมองว่าจะต้องรวมถึงกิจกรรมที่กระทบต่อองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย

จากความหมายทั้ง 9 ประการดังกล่าว Weiner (1971: 165) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึงการปฏิบัติการโดยสมัครใจใดๆ (Any Voluntary Actions) ที่ไม่ว่าจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ จะมีการจัดองค์การหรือไม่ จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

จะเห็นว่า ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสามประการ ซึ่งจะขาดไปเสียประการหนึ่งประการใดไม่ได้ คือ 1) ต้องเป็นการกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) 2) การกระทำนั้นเป็นไปอย่างสมัครใจ (Voluntary) 3) มีการเลือก (Choice) หรือมีส่วนในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ซึ่งจากคำจำกัดความดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบเสรีเป็นสำคัญ

McClosky (1968: 252) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปโดยสมัครใจซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการเลือกผู้ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน และการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การเขียนและกล่าวสุนทรพจน์การณรงค์หาเสียง การแข่งขันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเสียดาย การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านตุลาการ

Huntington and Dominguez (1975: 4) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำของประชาชน ที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำเป็นไปได้ทั้งถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลัง ทั้งที่สำเร็จและล้มเหลว ทั้งที่สมัครใจหรือไม่สมัครใจรวมทั้งกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือก การร่วมรณรงค์หาเสียงหรือการรวมตัวกันเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันต่อรัฐบาล ได้แก่ การประท้วง การใช้ความรุนแรงโดยที่เน้นการกระทำของประชาชนเอง (Autonomous Participation) หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการปลุกกระดมประชาชน (Mobilization Participation)

Nie and Verba (1975: 1) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อย ในการมีอิทธิพลต่อการเลือกของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือการกระทำที่กำลังดำเนินการอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่เชื้อชาติต่อกฎเกณฑ์ต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐบาล เจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและพวกหัวคะแนน

2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

3. การมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม

Milbrath and Goel (1977: 2) ได้ให้ความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้าง ๆ และครอบคลุมว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการมีอิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาล ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการรวมบทบาทในการสร้างอิทธิพลผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับอย่างพิธีการด้วย สำหรับผู้ที่ยอมรับรัฐบาลต้องแสดงออกโดยการประพฤติกรรมตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล แต่ผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็พยายามสร้างอิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปัญหาใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งเป็นการต่อต้าน เช่น การเดินขบวนประท้วงการจลาจล และมีทั้งที่เป็นการสนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียดาย การเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

Huntington and Nelson (1986: 5) ได้ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า จะต้องเป็นเรื่องของกิจกรรมมิใช่ทัศนคติ และใช้กับบุคคลธรรมดา มิใช่ นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองเพราะเป็นอาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมือง การตัดสินใจว่าการกระทำใด ๆ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือเป็นบทบาททางการเมือง อาจถือลักษณะทางการเมืองที่บุคคลนั้นกระทำอยู่ เช่น การเป็นสมาชิกพรรคซึ่งไม่ได้ทำงานด้านการเมืองเป็นหลัก แต่มีหน้าที่เพียงเป็นการสอดแนมและหาเสียงให้กับผู้สมัครบ้างเป็นครั้งคราวจึงเรียกได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมนั้นจึงถือว่าเป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมืองลักษณะที่

สำคัญอีกประการหนึ่งคือจะต้องเป็นเรื่องที่แสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงอาจเป็นไปได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สันติหรือรุนแรง ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมจะมีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาล แต่ก็อาจจะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของรัฐบาลแต่ประการใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด

สุจิต บุญบงการ (2537:11) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระชับว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล โดยแยกลักษณะที่น่าสนใจไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายในเรื่องกิจกรรมไม่ใช่ทัศนคติ ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมือง แต่ยอมรับว่าทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ไม่ใช่เป็นกิจกรรม

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้กับบุคคลธรรมดา ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้นถือว่าเป็นบทบาททางการเมือง (Political role)

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ เช่น ถ้านักศึกษาชุมนุมประท้วงในมหาวิทยาลัยเพื่อไล่อธิการบดีจากตำแหน่งจะไม่ใช่เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองจนกว่านักศึกษาจะใช้การประท้วงนี้กดดันรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองให้ช่วยบีบบังคับให้อธิการบดีลาออก ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นเรื่องของความพยายามที่จะมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล สนับสนุนเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล ปกป้องหรือเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำและสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นไปได้ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย สันติหรือรุนแรง ความประสงค์ที่จะผลักดันรัฐบาลนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สร้างหรือริเริ่มขึ้นจากตัวผู้มีส่วนร่วมเอง แต่อาจจะมาจากผู้ร่วมอื่นรวมทั้งผู้นำทางการเมืองด้วย

ประการสุดท้าย การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์กดดันรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมักมี

อำนาจทางการเมืองไม่มากนัก และไม่สามารถผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลได้ตลอดเวลาและทุก ๆ เรื่อง

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546:31) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ได้ 5 ทาง ดังนี้คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Election) เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของประชาชนสามารถจะเลือกรัฐบาล คือ ผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐ การเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศ ทางทรัพย์สินสมบัติ หรือทางชาติตระกูล เรียกว่า Universal Suffrage จึงจะถือว่าเป็นนี้ ประชาธิปไตยที่แท้จริง ในอดีตนั้นการต่อสู้เพื่อ Universal Suffrage เป็นไปอย่างดุเดือดและขมขื่น กว่าที่คนจนผู้ไม่มีที่ดินหรือสตรียจะมีสิทธิในการเลือกตั้ง

2. การออกเสียงประชามติ (Referendum) คือ อำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของรัฐตามเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักจะเป็นเรื่องที่กบฏกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ หรือข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตอนใดตอนหนึ่งหรือไม่ การลงคะแนนเสียงก็ไม่ซับซ้อนแต่อย่างใด คือเพียงแค่โหวตว่า Yes หรือ No เท่านั้นเอง ที่มาของการออกเสียงประชามตินี้มาจากสวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และพบในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เป็นต้น ให้ประชาชนออกเสียงประชามติรับรองหรือไม่รับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

3. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยโดยทั่วไปแล้วประชาชนมักจะใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายเองได้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ก็รับรองสิทธิและอำนาจนี้อย่างแจ่มชัด ในมาตรา 170 บัญญัติไว้ให้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายได้ แต่เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้น (ทั้งนี้ ต้องมีร่าง พรบ. เสนอมาด้วย) เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้นกว่าการเลือกตั้งทั่วไปแต่เดิม

4. ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายรัฐ (Plebiscite) ที่มาของ Plebiscite นั้นมีประวัติมาจากสาธารณรัฐโรมัน (ก่อนสมัยที่จะเป็นจักรวรรดิโรมัน) นั้นมีการแบ่ง

ประชาชนชาวโรมันเป็นสองชั้นคือพวกพาทริเซียน (Patricians) เป็นพวกผู้ดี กับพวกพลเบียน (Plebeians) เป็นพวกไพร่คล้ายกับการแบ่งชนชั้นของเมืองไทยในสมัยโบราณที่มีสิทธิในสังคมแตกต่างกันดังนั้นกรณีการลงคะแนนเสียงที่ให้พวกไพร่ลงคะแนนด้วยจะเป็นเรื่องสำคัญระดับชาติทีเดียวในทางปฏิบัติเมื่อรัฐบาลมีปัญหาระดับนโยบายที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง

เนื่องจากอาจจะเกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวงในสังคม เช่น การที่จะเลิกจำหน่ายสุรา หรือการที่จะเปิดให้มีโสเภณีหรือบ่อนการพนันอย่างเปิดเผย ถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจกันเองโดยตรง ซึ่งการลงคะแนนเสียงก็คือ Yes หรือ No นั่นเอง สำหรับการใช้ศัพท์ระหว่าง (Referendum) กับ (Plebiscite) ปัจจุบันมักใช้แทนกันมั่วไปหมดเนื่องจากคนทั่วไปไม่ทราบประวัติความเป็นมาของคำศัพท์ทั้งสองดังกล่าว

5. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐบาลได้ (Recall) การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงถอดถอนเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้ง (ไม่ใช่การแต่งตั้ง) เป็นการย้ำเน้นถึงหลักการว่าเมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ประชาชนก็สามารถที่จะปลดหรือถอดถอนได้เช่นกัน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการแต่ละท่านนั้น โดยสรุปแล้ว ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติก็ตาม ซึ่งการกระทำนั้นอาจผิดกฎหมาย หรือถูกต้องตามกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรง สำเร็จผลหรือไม่ หรือการกระทำโดยความสำนึกหรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้

สาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ลิตทิพันธ์ พุทธหุน (2531: 163-166) ได้อธิบายแนวคิดของ Huntington ถึงสาเหตุของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เกิดจากขบวนการสร้างความเป็นทันสมัย เป็นผลให้สังคมดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไป มีความเป็นเมือง (Urbanization), ความพัฒนาเป็นสังคมอุตสาหกรรม (Industrialization), มีระดับการศึกษา

ของคนสูงขึ้น ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ทำให้คนเกิดความคาดหวัง ทะเยอทะยานสูงขึ้นอันเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Mobilization) ในขณะเดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาการเมืองอยู่ในระดับต่ำไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนได้ ประชาชนจะเกิดความคับข้องใจและถ้าความคับข้องใจเหล่านี้ไม่สามารถถูกขจัดไปได้ แล้วประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างชนชั้นทางสังคม การพัฒนาการทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดชนชั้นกลางและชนชั้นสูงมากขึ้น เมื่อโครงสร้างชนชั้นของคนเปลี่ยนไปจะทำให้ทัศนคติแลพฤติกรรมทางการเมืองเปลี่ยนไป คือ

- มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเองมากขึ้น
- ได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น
- ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐพึงมีต่อตนเองมากขึ้น
- มีความสำนึกในฐานะที่เป็นสัตว์การเมือง
- ให้ความสนใจอย่างมากต่อกิจกรรมทางการเมือง

จากทัศนคติและพฤติกรรมดังกล่าว จะเป็นผลให้คนไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

3. อิทธิพลของปัญญาชนและการคมนาคมสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมเกิดใหม่หลายประเทศที่นิสิต ปัญญาชน ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น เกาหลีใต้ หรือไทย ในช่วง 14 ตุลาคม 2516 มีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ในฐานะราษฎร นอกจากนี้ อิทธิพลจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ต่างๆ ก็จะถูกใช้เป็นสื่อโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองบ้าง ในสังคม ระหว่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

4. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมืองก็ถือเป็นสาเหตุประการสำคัญอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งจะมาจากกลุ่มผู้นำเก่าที่มีอำนาจกับกลุ่มผู้นำใหม่เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกระดมประชาชนให้เกิดสังขรณ์ระบบการเมืองแบบเดิมๆ สร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองของตน โดยอ้างว่ายุติธรรมมากกว่าเดิม และท้ายที่สุดแล้วการขัดแย้งนี้มักจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปของการใช้กำลังรุนแรง

5. รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสังคมมากขึ้น ซึ่งในสังคมดั้งเดิมถูกรอบงำด้วยความเชื่อ ประเพณีที่มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนชั้นสูง ต่อมาอำนาจรัฐบาลกลางแผ่ขยายมากขึ้นความเจริญกระจายไปสู่ชนบท สิ่งอำนวยความสะดวกเครื่องอุปโภคบริโภค การศึกษา เข้าไปเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในชนบทมากยิ่งขึ้น จนในที่สุดชาวชนบทก็จะเกิดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเองและพยายามเรียกร้องหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น

6. อิทธิพลของการศึกษา โดยบุคคลที่มีการศึกษาคิดจะยิ่งตระหนักในผลกระทบที่รัฐบาลมีต่อบุคคลแต่ละบุคคล จะติดตามข่าวสารบ้านเมือง จะพูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองและพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

จิโรช วีรสัย (2538: 18-24) ได้ศึกษาถึงสาเหตุการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองของนักศึกษา พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 11 ประการ ได้แก่

1. จำนวนมหาวิทยาลัยมีมากขึ้น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเริ่มเข้าสู่สภาพสากลมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า มีผู้เข้าเรียนต่อหลังมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นจำนวนมาก และได้รับอิทธิพลจากสถาบันการศึกษาเหล่านั้น ในประเทศไทยนับตั้งแต่มีมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคเป็นแห่งแรกที่เชียงใหม่ในปี พ.ศ.2507 ต่อมาได้มีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช การมีมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้นทำให้มีจำนวนนิสิตมากขึ้น ซึ่งย่อมทำให้ มีประเด็นปัญหามากขึ้นเป็นธรรมดา หนึ่งเมื่อนิสิตสามารถรวมตัวกันก็ย่อมเป็นพลังมาก

2. การที่มหาวิทยาลัยใหญ่โตมากขึ้น แทนที่จะมีสภาพเป็นเพียงวิทยาลัยชุมชน (Junior หรือ Community Colleges) หรือมหาวิทยาลัยกลางๆ ย่อมทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตหรือผู้บริหารกับอาจารย์และนิสิตเป็นไปในรูปที่เป็นทางการ และไม่เป็นกันเองมากยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์แบบที่ห่างกันย่อมมีผลสะท้อนต่อความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ความไม่เข้าใจกันย่อมนำไปสู่ประเด็นปัญหาต่างๆ และเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการมีปฏิบัติการประท้วงจากนักศึกษา

3. สภาพความเป็นเมือง และที่ตั้งของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมักตั้งในเมืองใหญ่ ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ทำให้สะดวกในการหาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีบรรยากาศทาง

ปัญหาเมื่อมหาวิทยาลัยรวมกันอยู่ ณ บริเวณใกล้เคียงกันในเมืองใหญ่ย่อมทำให้นิสิตเกิดความรู้สึกว่ามีพลังที่เป็นนิสิตด้วยกันไม่ใช่น้อยและทำให้กล้าแสดงความคิดเห็นหรือกล้าดำเนินการในเรื่องต่างๆเมื่อประสบปัญหาต่างๆ ในเมืองใหญ่นักศึกษาย่อมประสบด้วยตนเอง และรู้สึกกระวนกระวายใจ ปฏิกริยาของนักศึกษาจึงได้แสดงออกมาในรูปของการก่อหวอดเป็นครั้งคราว

4. การพัฒนาทางวิทยาการ โดยมีสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาบรรดาวิทยาการก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย แต่คณาจารย์บางคนอาจล้าหลังปรับตัวไม่ทันนิสิตหลายคนตระหนักความจริงเรื่องนี้และแสดงบทบาทในการกระตุ้นให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งหลักสูตรให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ โดยเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

5. นักศึกษามีสภาพ “อยู่ระหว่าง” หรือ “อยู่ริมขอบ” (Marginal) ได้แก่ การเข้ากับบทบาทหนึ่งไม่ถนัด สถานภาพมีลักษณะที่ไม่แน่ชัด กล่าวคือ นักศึกษามีลักษณะที่ยังไม่เป็นผู้ใหญ่นักและก็ไม่ใช่นักเรียนเข้าทำนองว่า “วัยรุ่น รุนผู้ใหญ่” หรือ “ผู้ใหญ่วัยรุ่น” ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในการวางตัวและมีปัญหาในการแสดงทัศนะเพราะมักแตกต่างจากทัศนะของผู้อยู่ในวัยเด็ก หรือวัยผู้ใหญ่อย่างแท้จริง

6. สภาพทางจิตวิทยา นักศึกษามักยึดหลัก “จริยธรรมแห่งจุดหมายปลายทางสุดกู่” (Ethic of Absolute Ends) หมายถึง การมีทัศนคติและค่านิยมในเชิงอุดมคติ ซึ่งเป็นที่มาในการขาดการคำนึงถึงสภาพที่เป็นจริง คือ มองโลกสดใส ชื่นชมกับอุดมคติ วาทะสูงใจหรือคำคม การมปราชญ์ และคำขวัญต่าง ๆ ทั้งนี้โดยที่ไม่ค่อยเข้าใจเนื้อแท้และความยุ่งยากในการปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้นๆ

7. ได้รับอิทธิพลมาจากคณาจารย์ผู้สอน แบ่งเป็น 3 สาเหตุ

7.1 มีอาจารย์บางประเภทหรือบางคนซึ่งรู้สึกเป็นอริกับนักวิชาการ ซึ่งเก่งทางหาทุนวิจัยพยายามเบนความสนใจของตนเองไปในการสนับสนุนให้นักศึกษาสนใจกิจกรรมที่ไม่เป็นวิชาการแท้ๆ แต่เป็นเรื่องของสังคมภายนอก

7.2 อาจารย์บางคนมีแนวคิดไปในเชิงเสรีนิยมมักไม่ขัดขวางการแสดงออกของนักศึกษาทราบเท่าที่เห็นว่าเป็นไปโดยสุจริตและไม่ใช้กำลังรุนแรง

7.3 บรรยากาศทางปัญญา (Intellectual Atmosphere) ของมหาวิทยาลัยย่อมมีอิทธิพลในการดึงดูดให้อาจารย์และนิสิตเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทางการเมือง

8. อิทธิพลของเนื้อหาวิชาการ จะพบว่านิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีแนวโน้มที่จะยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าผู้อยู่ในสาขาภาคปฏิบัติ

9. ภูมิหลังของนิสิตที่มาจากครอบครัวฐานะดี มักเลือกเรียนวิชาทางศิลปศาสตร์หรือทางสังคมศาสตร์ ส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติไปในทางเสรีนิยม ส่วนนิสิตที่มีฐานะไม่ดีมักเลือกเรียนสาขาวิชาที่ประกอบอาชีพได้เลย จึงไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก

10. ประวัติและประเพณีของมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยเคยมีประวัติเกี่ยวกับการเมืองมาแล้วในอดีต มักทำให้นิสิตรุ่นใหม่ๆ เจริญรอยตาม เช่น กรณี 14 ตุลาคม

11. บุคลิกภาพส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวเชิงการเมือง

ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Huntington และ Nelson (อ้างถึงใน สิทธิพันธ์, 2531: 162) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดย ได้แบ่งลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 อย่าง คือ

1. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเอง (Autonomous Political Participation) หมายถึง ลักษณะที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใดๆ ด้วยความพึงพอใจของตนเองเป็นไปโดยความสมัครใจและมองเห็นว่าตนเองสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างแท้จริง มีความตั้งใจมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

2. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกชักจูง (Mobilized Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นไปโดยที่ไม่ได้เกิดจากเจตจำนงของตนเอง แต่เกิดจากผู้อื่นปลุกกระดมให้ประชาชนเข้าร่วมในการกระทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น โดยการขู่เข็ญ บังคับ ชักจูง หรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

Barber (1972: 3) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงาน กำหนดนโยบายและตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุม ติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะแตกต่างกันออกไปหลายรูปแบบดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่มีการศึกษาไว้ ดังนี้

Nie and Verba (1975: 9 – 12) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะกว้างและชัดเจนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) ซึ่งเห็นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำจำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายเพื่อคะแนนเสียงของตนแต่คะแนนดังกล่าวนี้คือความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชมของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิตของการเลือกตั้งนั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะการรวมชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดันทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) ซึ่งพบว่า การที่พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำไว้เช่นเดียวกับกิจกรรมการลงคะแนนเสียง ผลผลิตของการรณรงค์หาเสียงนำไปสู่ความขัดแย้งได้และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง สำหรับขอบเขต

ของกิจกรรมรณรงค์หาเสียง ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียงการทำงานอย่างกระตือรือร้น เพื่อพรรคการเมือง ตลอดจนการร่วมประชุมสัมมนาทางการเมือง การบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. การติดต่อในฐานะของพลเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ หมายถึง การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งเป็นการกระทำตามลำพังโดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระของการเข้ามีส่วนร่วมเอง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้สามารถคาดหวังในผลประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะติดต่อโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้น ๆ แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มบุคคลอื่นๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก สำหรับขอบเขตของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะ เช่น ปัญหาครอบครัวหรือปัญหาส่วนตัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษในเรื่องปัญหาสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม หรือการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

4. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือองค์การทางสังคม (Cooperative Activity) ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การกระทำรวมกันเป็นกลุ่มหรือกลุ่มองค์กร ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้เวลาใดก็ได้ และจะเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้ อาจเป็นการกระทำรวมกันในกิจกรรมภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากกว่ารูปแบบที่ 3 เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มเช่นกัน สำหรับขอบเขตของกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ ได้แก่ การทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานเพื่อท้องถิ่น และเป็นสมาชิกที่มีบทบาทแก้ปัญหาชุมชนการติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร่วมกับคนอื่น ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษร่วมกับคนอื่น ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับสังคม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ระดับพิเศษเกี่ยวกับปัญหาสังคม

Almond and Powell (1966 : 145 - 146) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ละเอียดชัดเจน โดยแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. เป็นทางการ (Conventional Forms)

- 1.1 การออกเสียงเลือกตั้ง
- 1.2 การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
- 1.3 กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.4 การจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
- 1.5 การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง

2. ไม่เป็นทางการ (Unconventional Forms)

- 2.1 การยื่นข้อเรียกร้อง
- 2.2 การเดินขบวน
- 2.3 การเข้าประจัญหน้ากัน
- 2.4 การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
- 2.5 การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
- 2.6 สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

Milbrath (1971: 12-16) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติก็ตาม ซึ่งการกระทำนั้นอาจผิดกฎหมาย หรือถูกกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรง สำเร็จผลหรือไม่ หรือกระทำโดยความสำนึกหรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้ ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 6 รูปแบบ คือ

1. การเลือกตั้ง (Voting) พบว่า การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองแต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสงคราม ซึ่งผลจากการวิจัยได้พบอีกว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของคนที่มิต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเชื่อได้ยากกว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าบุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐาน

ของสังคม และวิถีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องอาศัยข่าวสาร และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง (Party and Campaign Workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้ง ขอบเขตของกิจกรรมได้แก่การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือสมัครที่ตนชอบการลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ Milbarth พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมาก เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักรสู้” (Gladiators)

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การร่วมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง” ในหลาย ๆ ด้านเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกันจะแตกต่างกัน คือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องกับพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้าร่วมทางการเมืองรูปแบบดังกล่าวนี้ เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง แต่เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่า การมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5. การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดการจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไข

บางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขัน และเปิดเผยต่อสาธารณะชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6. การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” นี้มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “เจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง”

Bubar (1972: 3) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงาน กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

2. การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม แต่มิได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าควบคุมความเคลื่อนไหวของฝ่ายปกครองเพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

Huntington and Nelson (1976: 12-13) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง กิจการออกเสียงเลือกตั้งและการณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง

2. การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมองค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่เข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้

4. การติดต่อเฉพาะเรื่อง (Contracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวเฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

5. การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น การปฏิวัติ

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การพิจารณาจัดระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น นักวิชาการได้มีการจัดระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบคร่าวๆ คือระดับสูง ไป ต่ำ

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2518: 110) ได้กล่าวถึงการจัดระดับของการมีส่วนร่วมโดย ได้จัดระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจากสูงไปต่ำ ดังนี้คือ

1. เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2. สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง

3. ช่วยในการโฆษณาหาเสียง เช่น แจกใบปลิว

4. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ คู่มือโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวการเมือง ตกถึงปัญหาทางการเมือง

5. ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

6. ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่รู้ความเป็นไปทางการเมืองเลย

นอกจากการจัดแบ่งดังกล่าว วัฒนา ใหม่เมืองศรี (2539:21) ได้กล่าวถึงการจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจจัดแบ่งระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปมากในอีกลักษณะหนึ่งได้ดังนี้ คือ

1. รับฟังข่าวสารทางการเมือง

2. ออกเสียงลงคะแนน

3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง

4. ชักชวนให้ไปเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนหรือประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป

6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง

7. สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง

10. เป็นสมาชิกพรรคที่ทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำ

11. เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค

12. ช่วยหาเงินให้พรรค

13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง

14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือได้รับเลือกตั้ง

Rush and Althoff (1971: 75 – 81) ได้จัดระดับการเข้าร่วมทางการเมืองจากระดับสูงสุดไปสู่ต่ำสุดไว้ดังนี้

1. การได้เข้าดำรงตำแหน่งในทางการเมืองและการบริหาร
2. การพยายามเสาะหาตำแหน่งในทางการเมืองและการบริหาร
3. การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นขององค์การทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มผลักดัน
4. การเป็นสมาชิกที่ไม่กระตือรือร้นขององค์การทางการเมือง
5. การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นขององค์การที่มีลักษณะกึ่งองค์การทางการเมือง (Quasi – political organization) เช่น กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในบางประการ
6. การเป็นสมาชิกที่ไม่กระตือรือร้นขององค์การที่คล้ายคลึงกับองค์การทางการเมือง
7. การเข้าร่วมประชุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน
8. การแสดงความคิดเห็นและการพูดคุยสนทนากันในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ
9. การให้ความสนใจในเรื่องราวทางการเมืองโดยอาศัยสื่อสารมวลชนต่าง ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถแบ่งระดับที่ประชาชนจะมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดังนี้

1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการพยายามหาสาเหตุใดสักคมหนึ่งจึงมีการขยายตัวของกรมมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมาก ในขณะที่ในอีกสักคมหนึ่งนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อยหรือแทบจะไม่มีกรมมีส่วนร่วมทางการเมืองเลย สาเหตุที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีดังนี้คือ

Milbrath (1977: 30 – 32) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลโดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะเขาจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors) มี 5 ประการด้วยกัน คือ พันธุกรรม แรงขับ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคนปัจจัยส่วนบุคคลจึงถือเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไป

องค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปมักถูกกล่าวถึงภูมิหลังของบุคคลนั้นๆ เช่น เพศ อายุ สติวิ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ และที่อยู่อาศัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสิ่งที่เป็นภูมิหลัง

ของนิสิต ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งหน้าที่การงาน การสังกัดกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

เพศ

Campbell and Miller (1954: 187) พบว่า สาเหตุในความแตกต่างทางเพศเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันไปด้วย โดยเพศชายจะมีความรู้สึกในประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อันมีผลทำให้เพศชายเกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการเมืองได้มากกว่าเพศหญิง

Milbrath and Goel (1977: 135-136) พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงและยังได้พบอีกว่าในหมู่คนที่มีฐานะต่ำ (Lower Status) อัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก คือผู้ชายมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง แต่ในหมู่คนที่มีฐานะสูง (Upper Status) อัตราการแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีน้อย อย่างไรก็ตามอัตราความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและเพศหญิงจะลดลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นทันสมัยมากขึ้น ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้นมีรายได้มากขึ้นจากการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของภาคอื่นใหม่เกี่ยวกับสิทธิสตรี

อายุ

Lane (1959: 210) พบว่า ผู้ที่มีอายุในวัยรุ่นจะเริ่มเรียนรู้ทางการเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบโอบอ้อมตามแบบกันและผู้ที่มียุในวัยกลางคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เนื่องจากมีความพร้อมในสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมขึ้น ส่วนผู้ที่มีอายุสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงและแยกตัวออกจากสังคม

Milbrath and Goel (1977: 134) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมีมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในบุคคลที่มีอายุระหว่าง 40-50 ปี แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลจะลดลงเรื่อยๆ จนเกือบอายุ 60 ปี และยังพบอีกว่ามีปัจจัยแทรกซ้อน 3 ประการระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน การมีเวลาสำหรับการเมือง การมีสุขภาพดี โดยอธิบายว่าการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนนั้นเป็นการพัฒนาที่ละเอียด

ที่ละน้อยจากการมีคู่ การมีความรับผิดชอบในการทำงาน และความต้องการมีครอบครัว ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เริ่มขึ้น และเพิ่มขึ้นทีละเล็กทีละน้อย ตามการเพิ่มของอายุโดยระดับอายุสูงสุดอยู่ระหว่าง 35 – 40 ปี อย่างไรก็ตามสำหรับคนหนุ่มสาวที่ยังโสดนั้นมักปลีกตัวออกจากการทำงานเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนของตน และเฉื่อยชาต่อโอกาสในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนอกระบบเช่น การประท้วง เดินขบวน และก่อการจลาจล เนื่องจากคนหนุ่มคนสาวมักจะมีเวลาว่างมากและเป็นพวกที่รู้สึกปฏิเสธบรรทัดฐานของชุมชน ทำให้ต้องการปฏิรูประบบ เพื่อให้พวกตนมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น ส่วนพวกคนแก่และพวกทุพพลภาพก็มักจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองลดน้อยลง

การศึกษา

Almond and Verba (1965: 210-211) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยเปรียบเทียบ 5 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ

Milbrath and Goel (1977: 122-124) พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้นและการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากระดับการศึกษาของบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติอื่นๆของบุคคลด้วยทั้งในด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อและปัจจัยสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมอื่นๆ กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงมีอาชีพที่มีสถานะสูง ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าและรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าด้วย

รายได้

Milbrath and Goel (1977: 120-121) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับรายได้ของบุคคลว่ายิ่งมีรายได้สูงขึ้นเพียงใดบุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยทั่วไปผู้ที่มีรายได้สูงมักเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงและประกอบอาชีพที่ทำรายได้ตอบแทนได้มากจึงมีส่วนทำให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

Huntington and Nelson (1976: 7) พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ พยาบาล มีแนวโน้มที่จะกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักธุรกิจ เสมียนช่างฝีมือ และกรรมกรตามลำดับ สำหรับพวกกรรมกรมักเป็นพวกที่ไม่อยากเข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากที่สุด เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาการทำงานที่กำหนดตายตัว ไม่สามารถที่จะประชุมกับกลุ่มต่าง ๆ ได้

การสังกัดกลุ่ม

Milbrath and Goel (1977: 22) ได้ว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมือง ติดตามข่าวสารทางการเมืองและไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากผู้ที่เป็สมาชิกกลุ่มจะได้รับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มของตนนอกจากนั้นยังพบว่า ยิ่งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ก็ยังมีแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมือง

ความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมือง

คำว่า “การกล่อมเกลาทางการเมือง” ได้มีการใช้คำนี้ต่าง ๆ กัน เช่น “การเรียนรู้ทางการเมือง” “การขัดเกลาทางการเมือง” “การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง” “การเรียนรู้ทางการเมือง” “สังคมทางการเมือง” “สังคมประกิตทางการเมือง” ซึ่งคำต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Political Socialization

Greenstein (1968: 551 – 555) ได้อธิบายความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมืองว่ามีสองลักษณะ คือ ความหมายในวงแคบ และความหมายในวงกว้างความหมายในวงแคบ คือ การให้ข่าวสารทางด้านการเมือง การปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมือง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่าง ๆ ทางด้านการเมืองอย่างมีเจตนาซึ่งกระทำโดยสื่อกลาง (agents) ที่มีความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการในการอบรมสั่งสอน ความหมายในวงกว้าง คือ การเรียนรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับการเมืองที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะการเรียนรู้นั้นจะเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ จะมี

เจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม Dawson and Prewitt (1969: 6) ได้สรุปข้อคิดเห็นไว้ว่า การกล่อมเกลாதองการเมืองคือกระบวนการของการพัฒนาซึ่งบุคคลแต่ละคนจะได้มาซึ่งโลกทัศน์ทางการเมือง

Easton and Dennis (1969: 7 – 8) กล่าวว่า การกล่อมเกลาทองการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพหรือการคงอยู่ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการกล่อมเกลาทองการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไป

Langton (1969: 4) ให้คำจำกัดความของการกล่อมเกลาทองการเมืองไว้ว่า คือ กระบวนการซึ่งเกิดจากการร่วมกันของโครงสร้างทางทศนคติ และแบบแผนทางพฤติกรรมของปัจเจกชน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เกิดจากกลุ่มทางสังคมและสังคมที่ปัจเจกชนนั้นอาศัยอยู่

พรศักดิ์ (2531:12) ให้ความหมายว่า กระบวนการกล่อมเกลาทองการเมืองคือแบบแผนที่คนเรียนรู้หรือสร้างเสริมความโน้มเอียงทางการเมืองของตนขึ้นเป็นตัวตน

จุมพล (2531:6) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ทางการเมืองหมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ความสำนึก และค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง

จากความหมายของการกล่อมเกลาทองการเมืองดังกล่าวมานี้พอจะสรุปได้ว่าการกล่อมเกลาทองการเมืองหมายถึงกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่าง ๆ ทางด้านการเมือง การให้ข่าวสารทางด้านการเมือง และการปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมืองแก่บุคคลในสังคม โดยมีสื่อกลางที่ทำหน้าที่นี้ที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มศาสนา

ทฤษฎีการกล่อมเกลາทางการเมือง

Almond and Verba (1965) ได้เสนอแนวคิด “จิตวิทยาวัฒนธรรม” (Psychocultural approach) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเชื่อว่าประสบการณ์ก่อนวัยผู้ใหญ่ (Pre – Adult) เป็นแหล่งที่มาของทัศนคติทางการเมืองแบบแผนอำนาจ และในสภาพการณ์ทางสังคมเมื่อครั้งวัยก่อนผู้ใหญ่มีบทบาทที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเกี่ยวกับรูปแบบของความโน้มเอียงทางการเมือง สถาบันที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในวัยเด็กคือสถาบันครอบครัวและโรงเรียน

2. อาชีพการงานและองค์กรต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปมีส่วน แบบแผนจากสถาบันเหล่านี้ยังมีความใกล้ชิดกับแบบแผนอำนาจของระบบการเมืองเท่าไร แบบแผนอำนาจนั้นจะมีผลอย่างสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมการเมืองมากยิ่งขึ้น และมากกว่าแบบแผนอำนาจในครอบครัว

3. มาตรฐานของระบบการเมือง มาตรฐานของระบบการเมืองแต่ละสังคมก็จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้นด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตกลง รูปแบบดังกล่าวนี้ Almond และ Verba ได้อาศัยการวิเคราะห์จากผลการวิจัยระหว่างชาติ (5 ชาติคือ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ อิตาลี และ เม็กซิโก) ปรากฏว่าผู้ตอบคำถามว่าสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว โรงเรียน หรืออาชีพการงานมีผลต่อการคาดหวังในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

Dawson และคณะ (1977:47) ได้เสนอทฤษฎีการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองไว้ 3 ทฤษฎีสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎี Psychodynamic เป็นการมองการพัฒนาการของปัจเจกบุคคลโดยเน้นขั้นตอนของวุฒิภาวะ (Maturation) ของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อ “ผู้นำทางการเมือง” และ “ผู้มีอำนาจทางการเมืองอื่น ๆ” อย่างไรก็ตาม จะเป็นผลมาจากการถ่ายทอดความรู้สึกที่เคยมีต่อ “บิดา” ฉะนั้นในทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญของครอบครัวต่อการกล่อมเกลาทางการเมืองของบุคคลในสังคม

2. ทฤษฎี Social – Learning ทฤษฎีนี้มีจุดเน้น “สิ่งเร้า” ซึ่งเป็นสิ่งที่ปัจเจกบุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา สิ่งเร้าที่สำคัญที่อยู่รอบตัวบุคคลคือ “ข่าวสาร”

3. ทฤษฎี Cognitive – Development เป็นทฤษฎีที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับความสามารถในการปรับตัวของปัจเจกบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการใช้ความคิดอันสืบเนื่องมาจากพื้นฐานสำคัญคือประสบการณ์ของเรา

สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง

จุมพล (2531:17-18) ได้กล่าวว่าการแบ่งสถาบันในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยสรุปได้ดังนี้

1. ครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหรือแหล่งของการเรียนรู้และทางการเมืองที่สำคัญเป็นแหล่งวัฒนธรรมทางการเมืองอันสำคัญ ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมืองได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง การที่ครอบครัวได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันหรือองค์กรที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ทางการเมืองแก่เด็กก็เพราะเด็กเมื่อแรกเกิดมา ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว สำหรับวิธีการของครอบครัวในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับเด็กมีอยู่หลายวิธี แต่ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นอย่างไม่มีการวางแผนที่เป็นระบบ และส่วนใหญ่เป็นไปโดยไม่ได้ตั้งใจ พรศักดิ์ และสายทิพย์ (2526) กล่าวว่าครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคม เป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ อิทธิพลที่สำคัญของครอบครัวคือการสร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวคือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วม (Collective Decision) ซึ่งมีลักษณะอำนาจเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ (Authoritative) ในทัศนะของเด็กเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามหรือไม่เชื่อฟังจะนำไปสู่การลงโทษหรือไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ดังนั้น ประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวจะส่งผลต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง (Political Competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมแบบยอมรับเชื่อฟังก็อาจทำให้เด็กนั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบนั้นในอนาคต นักวิชาการบางคนเห็นว่าในครอบครัวที่มีการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองจะมีความผูกพันกับหน้าที่ทางการเมือง

2. สถาบันการศึกษา

2.1 โรงเรียน กล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียน ทั้งนี้เพราะในสังคมสมัยใหม่การเรียนรู้ทางการเมืองมักเกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยผ่าน

2.1.1 หลักสูตรที่ต่างยอมรับกันว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญเครื่องมือหนึ่งในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับนักเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาและหลักสูตรหน้าที่พลเมือง ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเหล่านี้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักเรียนให้มีคุณสมบัติเป็นพลเมืองของชาติ

2.1.2. กิจกรรมเกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียน (Class – Room ritual life) การเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กนอกจากจะเรียนรู้ในโรงเรียนโดยผ่านหลักสูตรแล้ว เด็กอาจจะเรียนรู้ทางการเมืองจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียนได้อีก เช่น การเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ เป็นต้น ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนปลูกฝังความรู้สึกรักชาติให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

2.1.3 ครู กล่าวได้ว่า เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กเพราะประการที่หนึ่งสำหรับเด็กแล้วครูคือสัญลักษณ์ของอำนาจ หน้าที่ที่เด็กส่วนใหญ่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง มาให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับอิทธิพลทางการเมืองในรูปของตัวบุคคลที่ใช้อำนาจครั้งแรก แม้อาจจะยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ทางการเมือง อำนาจทางการเมืองที่เป็นนามธรรมและมีลักษณะร่วมเช่น โครงสร้างของรัฐบาลอย่างสมบูรณ์เท่าใดนัก ประการที่สองครูในฐานะผู้สอน ถ้าครูมีวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดที่ดี นอกจากจะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองที่ถูกต้องแล้ว ยังอาจทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นอีกด้วย แต่ถ้าหากวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดของครูไม่ดี ไม่มีความเหมาะสมแน่นอนนอกจากจะทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น เกิดความเฉื่อยชาทางการเมืองแล้ว ยังอาจทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจการเมืองที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย ประการที่สาม ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเป็นอย่างดี มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยการพยายามปรับปรุงตนเองให้ทันเหตุการณ์ ตลอดจนมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นที่ยอมรับว่าครูผู้สอนคุณลักษณะดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก

2.2 สถาบันระดับอุดมศึกษาได้แก่วิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยกล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนให้การเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญของนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปมักจะเป็นแหล่งที่เปลี่ยนแปลงลักษณะที่นิ่งเฉยทางการเมือง การไม่แสดงออกทางการเมือง ความไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ความสนใจอยากแสดงออกทางการเมือง

3. กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มปฐมนุญ ประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน โดยทั่วไปมีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคมและการปรับตัวของบุคคลในสังคม ในกรณีของการให้การเรียนรู้ทางการเมืองเป็นที่ยอมรับกันว่ากลุ่มเพื่อนมิได้ มีบทบาทยิ่งหย่อนไปกว่าครอบครัวและโรงเรียน โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กอยู่ในวัยรุ่นและวัยที่เป็นผู้ใหญ่ดังปรากฏในผลการวิจัยของ Massialas ที่พบว่านอกจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา ได้แก่โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ทางการเมืองแก่เด็กแล้ว กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลในเรื่องนี้อยู่ไม่น้อย ในแง่ของการต่อสู้เด็กวัยรุ่นมักจะต่อสู้ตามความเชื่อของกลุ่ม นอกจากนี้พวกนี้มักจะมี ความเชื่อทางสังคมและการเมืองไปในทางที่ดี ความแตกต่างในบทบาทระหว่างกลุ่มเพื่อนและครอบครัวคงจะอยู่ที่ขณะที่ครอบครัวช่วยสร้างการรับรู้ การเลียนแบบ ความจงรักภักดีทางการเมืองให้กับเด็ก ๆ ในช่วงระยะเริ่มต้นของชีวิต กลุ่มเพื่อนจะช่วยในช่วงเข้าสู่วัยรุ่นได้โดยการให้การเรียนรู้ทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้นจนกระทั่งเด็กสามารถเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งการเมืองได้

4. กลุ่มอาชีพ ถือกันว่ามีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองให้แก่บุคคล ในกรณีของการให้การเรียนรู้ทางสังคมเมื่อบุคคลได้รับการเตรียมพร้อมที่จะประกอบอาชีพของตนเองจะพบว่า ในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีวิธีการ โดยเฉพาะของตน ซึ่งอาจจะไม่ซ้ำกันกลุ่มอาชีพอื่นในกรณีของการเรียนรู้ทางการเมือง เช่น กลุ่มชาวนา กลุ่มเกษตรกร นอกจากจะช่วยให้สมาชิกใหม่ของกลุ่มได้เรียนรู้ทางสังคมคือระเบียบวิธีการของกลุ่ม การอยู่ร่วมกันควรให้ความช่วยเหลือกันและกัน ในบางกรณียังได้ช่วยสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้หรือมีทัศนคติทางการเมืองอีกด้วย เพราะในหลายกรณีการที่กลุ่มดังกล่าวจะได้อะไรซึ่งความต้องการหรือผลประโยชน์จะต้องมีการเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วง ในกรณีดังกล่าวสมาชิกของกลุ่มบุคคลจะมีการเรียนรู้วิธีการเคลื่อนไหวชุมนุมวิธีการใช้อำนาจต่อรองกับนายจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือแม้กระทั่งกับรัฐบาล ในแง่นี้จะเห็นได้ว่ากลุ่ม (อาชีพ) มีส่วนช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้การเรียนรู้ทางการเมือง

5. สื่อมวลชน (Mass Media) สื่อมวลชนหมายถึงสื่อหรือช่องทางของการสื่อสารมวลชนซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร โดยทั่วไปมีหน้าที่สำคัญดังนี้ คือ

หน้าที่เสนอข่าวสาร เสนอความเห็น บริการศึกษา และทำหน้าที่ทางด้านบันเทิง ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ โดยเฉพาะหน้าที่เสนอข่าวและเสนอความเห็นมีผลต่อทัศนคติความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล เพราะข่าวที่เสนอทุกวันส่วนหนึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุการณ์ทางการเมืองที่สื่อมวลชนได้ถ่ายทอดจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน

6. สถาบันการเมือง (Political Institution) สถาบันทางการเมือง ได้แก่พรรคการเมืองกลุ่มผลประโยชน์ นอกจากทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนประชาชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐบาล สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในประเทศแล้วยังมีส่วนในการทำหน้าที่ในการเรียนรู้ทางการเมืองมักจะกระทำโดยผ่านการให้ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ การประชุมปรึกษาหารือ การติดต่อเป็นส่วนตัว รวมทั้งการดำเนินงานของพรรคในท้องถิ่น ซึ่งถ้าหากกระทำอย่างกระตือรือร้นจะมีส่วนทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในการเมืองได้

อาจกล่าวสรุปได้ว่า สถาบันสำคัญที่มีผลต่อการกลมเกลียวทางการเมืองของนิสิตคือ ครอบครั้ว สถาบันการศึกษา และกลุ่มเพื่อน เนื่องจากทั้งสามสถาบันที่กล่าวมานี้ล้วนมีความใกล้ชิดกับตัวนิสิตเป็นอย่างมาก ซึ่งจากความใกล้ชิดดังกล่าวจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต

นิสิตนักศึกษากับการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นจะก่อตั้งขึ้นโดยความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งของนิสิตนักศึกษาเอง โดยส่วนใหญ่ของกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม และนิสิตนักศึกษาที่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมจะมีทั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหาร และผู้ที่ปฏิบัติงานในชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหารแต่อย่างใด และสำหรับการเข้าร่วมของสมาชิกทุกๆ ไปของชุมชนหรือกลุ่มกิจกรรมนั้น จะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้งคราวตามความสนใจ และความสนใจของนิสิตนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นนอกเหนือจากความต้องการส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาเองแล้ว บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาก็มีผลเอื้ออำนวยในการก่อให้เกิดแรงจูงใจขึ้นด้วยเช่นกัน (กองนโยบายและแผนงานเยาวชน, ม.ป.ป.)

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างและระบบขององค์กรกิจกรรมนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบัน จะพบว่ารูปแบบของโครงสร้างองค์กรกิจกรรมดังกล่าวนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัด

องค์กรในกระบวนการบริหารประเทศ กล่าวคือ สถาบันศึกษานั้นเปรียบได้กับรัฐสภา ซึ่งกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล ในขณะที่องค์กรนักศึกษานั้นเปรียบได้กับคณะรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่บริหารกิจการต่างๆของประเทศ ส่วนกิจกรรมระดับคณะนั้น เปรียบได้กับการบริหารระดับท้องถิ่นซึ่งแบ่งเป็นจังหวัดต่างๆ โดยแต่ละคณะก็จะมีหัวหน้าคณะเช่นเดียวกับแต่ละจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดดูแลและบริหารงาน และกรรมการนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้รับเลือกจากนักศึกษาในแต่ละคณะก็เปรียบได้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนนั่นเอง

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ได้จำลองรูปแบบการจัดองค์กรในกระบวนการทางการเมืองระดับประเทศมาใช้เกือบทั้งหมด และนอกเหนือจากรูปแบบการจัดองค์กรแล้ว การดำเนินการก็ดูเหมือนว่าจะจำลองรูปแบบการดำเนินการทางการเมืองของประเทศมาด้วยเช่นกัน กล่าวคือ มีการใช้ระบบการเลือกตั้งเพื่อเลือกนิสิตนักศึกษาที่จะเป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ในบรรยากาศของประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งพรรคนิสิตนักศึกษา มีการสมัครรับเลือกตั้ง มีการหาเสียง และมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเช่นเดียวกับกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทุกประการ

นอกจากนั้น ในกระบวนการของกิจกรรมนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย ยังเปิดโอกาสให้มีการติดต่อสื่อสารอย่างเสรีพอสมควร เช่นเดียวกับระบบการสื่อสารภายในสังคม โดยการสื่อสารข้อมูลของกลุ่มกิจกรรมเหล่านี้ดำเนินการในหลายรูปแบบและหลายช่องทาง อาทิ บอร์ดป้ายประกาศต่างๆ สิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ทั้งโปสเตอร์ แผ่นปลิว แผ่นพับ จุลสาร และการออกหนังสือพิมพ์ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนของสังคมมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ก็ยังมีการจัดสัมมนา อภิปราย และนิทรรศการ ในหัวข้อที่เป็นเรื่องสำคัญๆที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นผ่านกรรมการนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนของนักศึกษาเองด้วย ซึ่งการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และการเผยแพร่ข่าวสารทางช่องทางการสื่อสารภายในกระบวนการกิจกรรมเหล่านี้ มักจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการหยิบขมกาวิพากษ์วิจารณ์กันในประเด็นต่างๆ ในขณะเดียวกันการทำกิจกรรมและการติดต่อสื่อสารโดยผ่านกระบวนการกิจกรรมเหล่านี้ก็มีได้จำกัดอยู่แต่เพียงในรั้วมหาวิทยาลัย หากแต่องค์กรนิสิตศึกษามีโครงข่ายการประสานงานกันในภาพรวมด้วย โดยจัดตั้งเป็น “สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย” ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมหาวิทยาลัยจึงมีการหมุนเวียนออกสู่สังคมภายนอกในระดับมหาวิทยาลัยด้วยกันและในสังคมส่วนรวมด้วยอย่างกว้างขวางกระบวนการของการทำกิจกรรมของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยจึงเป็นกระบวนการที่เต็มไปด้วยการติดต่อสื่อสารและการเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้อง

ประสานเข้าด้วยกันเช่นเดียวกับกระบวนการของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมส่วนรวมของประเทศ

ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย นอกเหนือจากจะทำให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาคุณภาพและบุคลิกภาพ รวมถึงทักษะด้านต่างๆ ของตัวนิสิตนักศึกษาเอง รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านต่างๆ แล้ว คุณประโยชน์อีกประการหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม คือ การเรียนรู้กระบวนการทางการเมืองด้วยตัวเอง และการตระหนักถึงบทบาทของตนเองต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาความสนใจทางการเมือง และการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในกลไกทางการเมืองของประเทศชาติในอนาคต

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้เป็นปัญญาชนที่มีคุณภาพของสังคมดังกล่าว โดยมีความเชื่อในเบื้องต้นว่า บรรยากาศและกระบวนการของการดำเนินกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ กระบวนการทางการเมืองของประเทศดังได้กล่าวแล้วนั้น จะสามารถกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาขยาย ขอบเขตความสนใจของตนจากกิจการต่างๆ ภายในรั้วมหาวิทยาลัยไปสู่ความสนใจเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการเมืองได้ จึงได้นำเอาการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยมาศึกษาในฐานะตัวแปรหนึ่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการรวบรวมผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ชัยวัฒน์ รัชชจร (2522: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างต่ำ ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองค่อนข้างต่ำ เพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อ

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองและการปกครอง ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

มานะศรี ขงเจริญ (2522: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทยโดยศึกษาจากนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2519-2520 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานภาพทางสังคม ความรู้และทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจำแนกเป็น 5 กลุ่ม ของกิจกรรมได้แก่ การประท้วง การมีบทบาทในชุมชนการณรงค์หาเสียงและทำรายงานให้พรรค การสื่อข่าวทางการเมือง และการลงคะแนนเสียง ผลการศึกษาวิจัย สรุปได้ว่า 1) นักศึกษาชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิงในทุกกิจกรรม 2) นักศึกษาที่มีอายุมากจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยในกิจกรรม การประท้วงและการลงคะแนนเสียง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องข่าวสารทางการเมืองของคนไทย ซึ่งมีผลการศึกษาที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการกำหนดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความรู้ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย ได้แก่ เพศ การศึกษา และรายได้
2. ตัวแปรที่นำมาทดสอบและพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อระดับการมีข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ระดับอายุ และภูมิภาคที่อยู่อาศัย
3. โดยเฉลี่ยคนไทยรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนคือ วิทยุและโทรทัศน์มากกว่าแหล่งข่าวสารทางการเมืองอื่นๆ
4. สำหรับผู้ที่มีข่าวสารทางการเมืองสูง จะเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวสารต่างๆ จากมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับดังนี้

ไกรวุธ จิระบุตร (2523: บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย พบว่า 1) นิสิตชายมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านิสิตหญิง และมีทัศนคติอำนาจนิยมน้อยกว่านิสิตหญิง 2) ในเรื่องระดับการศึกษานั้นยังมีการศึกษาในชั้นปีที่สูงขึ้น นิสิตจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและอำนาจนิยมลดลง 3) นิสิตที่เรียนทางด้านสังคมศาสตร์จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความเชื่อมั่นในตัวเองมีความกระตือรือร้นเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าพวกเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้น

นิสิตที่เรียนทางด้านสังคมศาสตร์มีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยมน้อยกว่านิสิตที่เรียนทางด้านวิทยาศาสตร์

ถม ทรัพย์เจริญ (2523: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า เพศชาย ผู้ที่มีรายได้สูง ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ที่ติดตามข่าวสารโดยเฉพาะจากวิทยุและหนังสือพิมพ์สูง จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงและพบอีกว่าผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นสูง จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติสูงด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้มีเหตุ จูงใจมาจากการชักชวนของผู้อื่น

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารของคนไทย พรศักดิ์ (2526: 71-79) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารของคนไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ และอายุ โดยระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจข่าวสารทางการเมืองสูงสุดจากสื่อต่างๆ ทั้งการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการสนทนาในประเด็นปัญหาทางการเมือง ผู้ที่มีรายได้สูงจะติดตามข่าวสารทางการเมืองในความถี่ที่สูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ส่วนผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 26-30 ปี และ 31-40 ปี เป็นกลุ่มที่มีความสนใจข่าวสารทางการเมืองสูงกว่าวัยอื่น ๆ

จัญญ์ จงสวัสดิ์ (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการโดยตำแหน่งพบว่า

1. เพศ ผู้ชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง
2. อายุ ผู้มีอายุสูงกว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า
3. การศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาระดับปานกลาง มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ และเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ
4. รายได้ ผู้ที่มีรายได้สูงมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง และเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอันดับสองรองจากปัจจัยด้านการศึกษา

เกรียงไกร จงเจริญ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนศึกษากรณีเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชน และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในชุมชน โดยที่ผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความเชื่อใจและมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชุมชนในการที่จะมีสิทธิมีเสียงในเรื่องต่าง ๆ และเป็นผู้ที่จูงใจให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเพื่อส่วนรวม รวมทั้งได้เป็นผู้มีส่วนในการชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมอีกด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการยอมรับในตัวผู้นำและการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะรวมอยู่ที่ผู้นำชุมชนเป็นสำคัญ

จิตกานต์ ธนาโอฬาร (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีการสื่อสารทางการเมืองอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก เนื่องจากความสนใจที่จะเปิดรับข่าวสารการเมืองนั้นมีค่อนข้างน้อย ในส่วนของผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้การสื่อสารของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยนั้น ได้พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น สื่อมวลชนที่เป็นแหล่งข่าวสารสำคัญที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเป็นประจำคือ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารจากวิทยุและนิตยสารนั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีการเปิดรับเป็นครั้งคราวเท่านั้น ส่วนการเปิดรับข่าวสารการเมืองนั้น พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนการติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุอยู่น้อยอยู่ในระดับปานกลางและความสนใจในการติดตามอ่านบทความการเมืองในหนังสือพิมพ์นั้นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เนตรนภา นาสล (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุภูมิฐานะเดิม และฐานะทางครอบครัว ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ความแตกต่างในเรื่องชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ความสนใจข่าวสารการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรม ก่อให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้เยาวชนกลุ่ม 16 – 18 ปี ผลการศึกษา พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสนใจเลือกตั้งบุคคลมากกว่าเลือกพรรคการเมือง เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเมืองไม่ค่อนำศรัทธาในด้านปัจจัยภูมิหลังกับทัศนคติทางการเมือง พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับเพศ รายได้ ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องทัศนคติทางการเมืองแต่เยาวชนที่เคยเรียนเกี่ยวกับประชาธิปไตยจะมีทัศนคติแตกต่างจากผู้ที่ไม่เคยเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสนใจทางการเมืองของเยาวชนกับระดับทัศนคติพบว่า เยาวชนมีระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่เยาวชนที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำจะมากกว่าและเยาวชนที่ติดตามน้อยจะน้อยกว่า และเยาวชนที่มีความสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวมากจะมากกว่า และเยาวชนที่มีความสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวน้อยจะน้อยกว่า เยาวชนที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงจะสูงกว่าและเยาวชนที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยน้อยจะน้อยกว่า

จิราพร บุญพร (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษาอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับเงินเดือน ระดับตำแหน่งระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม ความสนใจรับรู้อาสาสมัครด้านการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ส่วนระดับการศึกษาไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

จิราติ นาคสวัสดิ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาและลงทะเบียนในปีการศึกษา 2539 จำนวน 120 คน พบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พบว่านักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาก และนักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยน้อย

2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ แยกประเมินองค์ประกอบแต่ละด้าน ปรากฏว่า โดยเฉลี่ย

นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และการชุมนุมเคลื่อนไหวกองการเมืองอยู่ในระดับต่ำ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา โดยนักศึกษาเพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง สำหรับปัจจัยด้านอายุ ชั้นปีการศึกษา ภูมิภาค การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย อาชีพของบิดา – มารดา รายได้ของบิดา – มารดา ความสนใจข่าวสารทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู ศึกษากรณีโรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งใช้สุ่มตัวอย่างจากข้าราชการครูในโรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 105 คน ในปีการศึกษา 2539 พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง หากพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง ข้าราชการครูมีส่วนร่วมในระดับสูง การสนทนาและการสนับสนุนในทางการเมือง การติดตามการหาเสียงของนักการเมืองมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง การติดต่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ อายุราชการ รายได้ต่อเดือน การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดและการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนครูในคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและการมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

วัชริ ด่านกุล (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18 – 20 ปี ศึกษากรณีอำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนทั้งชายและหญิง อายุ 18 – 20 ปี ศึกษากรณีอำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 220 คน พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับค่อนข้างต่ำ โดยกิจกรรมที่มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมา ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ทางอ้อม) เช่น ใช้บ้านเป็นที่ชุมนุมห้วคณะแนจัดเลี้ยงอาหาร ใช้บ้านเป็นที่หาเสียง เป็นต้นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ความสนใจข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ การยอมรับค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการยอมรับค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องระบบอุปถัมภ์พรรคพวกและเครือข่าย

ฐิติญาธร ผ่องพันธ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน โดยศึกษาจากสตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขน จำนวน 398 คน พบว่าสตรีที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตบางเขนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ทั้งในด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง การร่วมกิจกรรมของชุมชน การชักจูงโน้มน้าวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง การเข้าร่วมประท้วงและด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง โดยสตรีที่มีรายได้สถานภาพสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนประเด็นอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สุกุม เกษรสิทธิ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของพนักงานภาคเอกชน : ศึกษากรณีเฉพาะพนักงาน บริษัท เนชั่นพับลิชชิ่ง กรุ๊ป จำกัด พบว่า 1) พนักงานส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์เป็นประจำ 2) รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์เป็นครั้งคราว 3) สภาพภูมิหลังของพนักงานที่ต่างกันอันได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ลักษณะงาน และรายได้มีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การมีความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน 4) พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และนิตยสารรายสัปดาห์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นิบล ใจอ่อนนุ่ม (2543: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง โดยระดับการเปิดรับแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมนั้นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับต่ำ โดยระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันตามระดับการศึกษา นอกจากนี้การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เอกรัฐ อำนวยเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตพะเยา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาลัยเทคนิคพะเยา และวิทยาลัยการอาชีพเชียงคำ จำนวน 312 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ให้ความสนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะไม่ชอบที่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ขาดความศรัทธาในตัวผู้สมัคร ขาดความศรัทธาต่อระบบการเลือกตั้ง เกิดการเบื้อหน้าทางการเมือง เป็นต้น

ชลธิชา มีแสง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ จำนวน 313 คน พบว่า

1. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ โดยติดตามข่าวสารทางโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ มีความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งมีความรู้สึกรับรู้สมรรถนะทางการเมืองอยู่ในระดับสูง

2. นักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งพิจารณาจากกิจกรรมการมีส่วนร่วม 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ด้านการติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง โดยนักศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งและด้านการติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการรณรงค์ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับต่ำ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา คือ เพศ อายุ สาขาวิชาที่จบ อาชีพ และความสนใจในการรับรู้อخبارทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา คือ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา ความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย และความรู้สึกรับรู้สมรรถนะทางการเมือง

อำพร สุคนธ์วัฒนสุข (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 380 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อยในทุกระดับการเมือง เพศ สถานศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ประวัติการร่วมกิจกรรม และระดับสำนักความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม ส่วนอายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ภูมิลำเนา อาชีพหลักของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

งานวิจัยต่างประเทศ

Dahl (1961:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยต่างกันตามลักษณะดังนี้

1. ผู้ที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ
2. ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพ

ทางสังคมต่ำ

3. ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

4. ผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจ การค้า และนักบริหาร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอาชีพด้านการใช้แรงงาน

5. ผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในเขต

ล้อมโทรม

Lipset (1960:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกตั้งในกลุ่มประเทศประชาธิปไตยในซีกโลกตะวันตกพบว่า ลักษณะทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากน้อยต่างกัน ได้แก่ รายได้ การศึกษา เพศ อายุ สถานภาพในการสมรส การเข้ากลุ่มสมาคมและกลุ่มอาชีพ

Schramm (1969: 197-200) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารทางการเมืองมากกล่าวคือ คนที่มีการศึกษาสูงไม่ว่าจะมีอาชีพหรือฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร จะมีความสนใจในข่าวสารทางการเมืองในระดับที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับบุคคลที่มีการศึกษาต่ำการมีอาชีพที่ได้รับการยกย่องหรือมีเกียรติ หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะทำให้บุคคลนั้นเพิ่มความสนใจในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา คือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

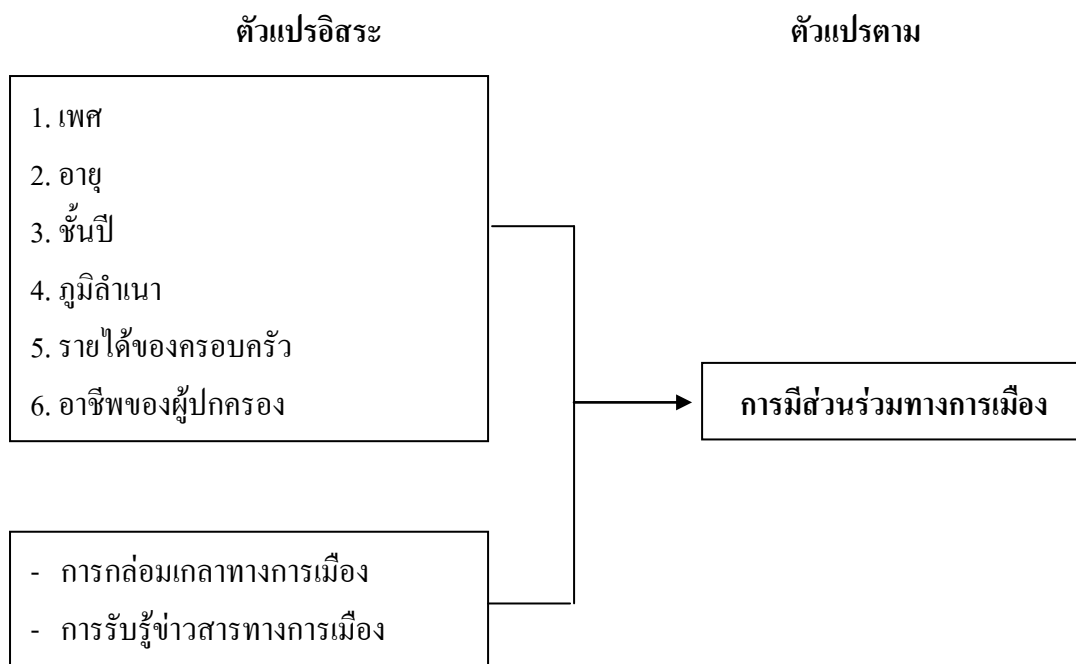
1. เพศ
2. อายุ
3. ชั้นปี
4. ภูมิลำเนา
5. รายได้ของครอบครัว
6. อาชีพของผู้ปกครอง
7. การกลมเกลียวทางการเมือง

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

1. การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการตรวจสอบเอกสารแนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าตัวแปรอันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังที่ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ อาทิ มานะศรี ยงเจริญ (2522) พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) ฐิตกานต์ ธนาโอพาร (2537) แต่เนื่องจากลักษณะเฉพาะของประชากรแต่ละกลุ่มที่ทำการศึกษาก็มีความต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาที่แตกต่างกันของผู้ทำการศึกษาวิจัย ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดเลือกตัวแปรบางประการคือ เพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากได้พิจารณาแล้วว่ากลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือนิสิตนักศึกษา ซึ่งคุณลักษณะของตัวแปรเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และผู้วิจัยได้นำแนวความคิดของ Milbrath และ Goel (1977) มากำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยปรับให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร และตัวแปรตาม 2 ตัวแปร มาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 : แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.1 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.2 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.3 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.4 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.5 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.6 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
กำแพงแสนที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 3 การกล่อมเกลາทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 การกล่อมเกลาจากครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.2 การกล่อมเกลาจากสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.3 การกล่อมเกลาจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้การศึกษานี้คือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวนทั้งสิ้น 313 คน ประกอบด้วย 5 ชั้นปี รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของประชากรจำแนกตามภาควิชาและชั้นปีที่ศึกษา

สาขา	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5	
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
พลศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-	29	23
พลศึกษาและสุขศึกษา	54	26	43	29	38	21	30	20	-	-
รวม	80		72		5		50		52	
ยอดรวมทั้งหมด					313					

ที่มา: งานบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ข้อมูล ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางจัดทำแบบสอบถามโดยแบ่งรายละเอียดแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนในเรื่อง เพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการกล่อมเกลாதองการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามเป็นมาตรวัด โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับการกล่อมเกลาทองการเมือง	ค่าคะแนน
เป็นประจำ	5
บ่อยมาก	4
บ่อย	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือเป็นประจำ บ่อยมาก บ่อย นานๆครั้ง ไม่เคยเลย โดยมีวิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

<u>ระดับการรับรู้</u>	<u>ระดับคะแนน</u>
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามเป็นมาตรวัด โดยเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

<u>ระดับการรับรู้ข่าวสาร</u>	<u>ค่าคะแนน</u>
เป็นประจำหรือบ่อยครั้ง	2
เป็นบางครั้ง	1
ไม่เคยเลย	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.67$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

<u>ระดับการรับรู้ข่าวสาร</u>	<u>ระดับคะแนน</u>
มาก	1.35 – 2.00
ปานกลาง	0.68 – 1.34
น้อย	0.00 – 0.67

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การสร้างแบบสอบถามเป็นมาตรวัดโดยเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่าคะแนน
เป็นประจำหรือบ่อยครั้ง	2
เป็นบางครั้ง	1
ไม่เคยเลย	0

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.67$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับคะแนน
มาก	1.35 – 2.00
ปานกลาง	0.68 – 1.34
น้อย	0.00 – 0.67

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Pre-Test) กับนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) และหาค่าความเชื่อมั่นรวมโดยวิธีการของ Cronbach

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ดังนี้

1. แบบสอบถามการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8633
2. แบบสอบถามการกล่อมเกลாதองการเมืองของนิสิตได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9338
3. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8303

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวความคิด เอกสาร ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามกับนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวนทั้งสิ้น 313 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 295 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.25

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บข้อมูลสนามลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ใช้ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ ที่จำแนกได้มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ศึกษาทิศทางและความสัมพันธ์ของตัวแปร
5. ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลாதองการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ส่วนที่ 3 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

ตารางที่ 3 แสดงความถี่และร้อยละ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 295)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	179	60.68
หญิง	116	39.32
อายุ		
18-19 ปี	73	24.75
20-21 ปี	92	31.19
22-23 ปี	104	35.25
24 ปีขึ้นไป	26	8.81
ชั้นปีที่ศึกษา		
1	78	26.44
2	70	23.73
3	49	16.61
4	48	16.27
5	50	16.95
ภูมิลำเนา		
ภาคอีสาน	33	11.19
ภาคกลาง	172	58.31
ภาคเหนือ	29	9.83
ภาคใต้	26	8.81
ภาคตะวันออก	3	1.02
ภาคตะวันตก	32	10.85
รายได้ของครอบครัว		
ไม่เกิน 15,000 บาท	37	12.54
15,001-35,000 บาท	175	59.32
มากกว่า 35,000 บาท	83	28.14

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	(n = 295)
		ร้อยละ
อาชีพของผู้ปกครอง		
ข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง	74	25.08
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	37	12.54
ค้าขาย	75	25.42
พนักงานบริษัท/นักธุรกิจ	3	1.02
เกษตรกร	88	29.83
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	18	6.10

จากตารางที่ 3 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 60.68 และเพศหญิง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 39.32

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 22-23 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 รองลงมาคือ อายุ 20-21 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 31.19 อายุ 18-19 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และอายุ 24 ปีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.81

ชั้นปีที่ศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 26.44 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 ชั้นปีที่ 5 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 16.61 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27

ภูมิลำเนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ ภาคกลาง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 58.31 รองลงมาคือ ภาคอีสาน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.19 ภาคตะวันตก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.85 ภาคเหนือ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.83 ภาคใต้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.81 และภาคตะวันออก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02

รายได้ของครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-35,000 บาท จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 59.32 รองลงมาคือ มากกว่า 35,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 28.14 และไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.54

อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.83 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 25.42 ข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.08 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 12.54 อาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 และอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ตารางที่ 4 แสดงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	เป็น ประจำ	เป็น บางครั้ง	ไม่เคยเลย	μ	σ	(n = 295)
						ระดับการรับรู้ ข่าวสารทาง การเมือง
1. ท่าน อ่าน ข่าว การ เมือง ใน หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ	48.14 (142)	49.83 (147)	2.03 (6)	1.46	0.54	มาก
2. ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทาง การเมืองและข่าวการเมือง จาก นิตยสารรายสัปดาห์หรือรายปักษ์	11.53 (34)	84.75 (250)	3.73 (11)	1.08	0.38	ปานกลาง
3. ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากวิทยุ	10.17 (30)	78.31 (231)	11.53 (34)	0.99	0.47	ปานกลาง
4. ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจาก โทรทัศน์	64.41 (190)	35.25 (104)	0.34 (1)	1.64	0.49	มาก
5. ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิจัย ประเด็นทางการเมืองจากวิทยุ	8.14 (24)	76.61 (226)	15.25 (45)	0.93	0.48	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	(n = 295)					ระดับการรับรู้ ข่าวสารทาง การเมือง
	เป็นประจำ	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย เลย	μ	σ	
6. ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเด็นทางการเมืองจาก โทรทัศน์	48.47 (143)	49.83 (147)	1.69 (5)	1.47	0.53	มาก
7. ท่านรับฟังการแถลงนโยบาย และการดำเนินงานของรัฐบาล จากวิทยุ	7.12 (21)	76.95 (227)	15.93 (47)	0.91	0.47	ปานกลาง
8. ท่านรับฟังการแถลงนโยบาย และการดำเนินงานของรัฐบาล จากโทรทัศน์	39.32 (116)	59.66 (176)	1.02 (3)	1.38	0.51	มาก
9. ท่านรับฟังการถ่ายทอดรายการ นายกฯ คุยกับประชาชนจาก สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่ง ประเทศไทย	4.41 (13)	77.97 (230)	17.63 (52)	0.87	0.45	ปานกลาง
10. ท่านรับฟังการถ่ายทอด รายการนายกฯ คุยกับประชาชน จากโทรทัศน์	10.17 (30)	77.29 (228)	12.54 (37)	0.98	0.48	ปานกลาง
11. ท่านรับฟังการถ่ายทอดการ ประชุมสภาฯ จากวิทยุ	7.80 (23)	72.20 (213)	20.00 (59)	0.88	0.51	ปานกลาง
12. ท่านรับชมการถ่ายทอดการ ประชุมสภาฯ จากโทรทัศน์	33.56 (99)	61.02 (180)	5.42 (16)	1.28	0.56	ปานกลาง
13. ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมือง จากทาง Internet	69.83 (206)	24.75 (73)	5.42 (16)	1.64	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				1.19	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.19, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับมาก ได้แก่ หัวข้อ 4. ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) รองลงมาคือ หัวข้อ 13. ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทาง Internet (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58) หัวข้อ 6. ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิจัยประเด็นทางการเมืองจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53) หัวข้อ 1. ท่านอ่านข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54) และหัวข้อ 8. ท่านรับฟังการแถลงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51)

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองระดับปานกลาง ได้แก่ หัวข้อ 12. ท่านรับชมการถ่ายทอดการประชุมสภาฯ จากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56) รองลงมาคือ หัวข้อ 2. ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมืองและข่าวการเมือง จากนิตยสารรายสัปดาห์ หรือรายปักษ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38) หัวข้อ 3. ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากวิทยุ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) หัวข้อ 10. ท่านรับฟังการถ่ายทอดรายการนายกฯ คู่กับประชาชนจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48) หัวข้อ 5. ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิจัยประเด็นทางการเมืองจากวิทยุ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48) หัวข้อ 7. ท่านรับฟังการแถลงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลจากวิทยุ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) หัวข้อ 11. ท่านรับฟังการถ่ายทอดการประชุมสภาฯ จากวิทยุ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51) และหัวข้อ 9. ท่านรับฟังการถ่ายทอดรายการนายกฯ คู่กับประชาชนจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51)

ส่วนที่ 3 การกล่อมเกลາทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์
และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ตารางที่ 5 แสดงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการกล่อมเกลาทางการเมืองจาก
ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 295)

การกล่อมเกลาจากครอบครัว	เป็นประจำ	บ่อยมาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย	μ	σ	ระดับการกล่อมเกลาทางการเมือง
1. ครอบครัวของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของท่าน	7.46 (22)	24.75 (73)	63.39 (187)	3.05 (9)	1.36 (4)	3.34	0.72	ปานกลาง
2. ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากครอบครัว	1.36 (4)	20.34 (60)	65.08 (192)	8.14 (24)	5.08 (15)	3.05	0.74	ปานกลาง
3. ท่านมักแสดงเหตุผลทางการเมืองทำให้คนในครอบครัวยอมรับและตัดสินใจตามเหตุผลนั้น	1.02 (3)	16.27 (48)	69.15 (204)	9.49 (28)	4.07 (12)	3.01	0.68	ปานกลาง
4. ท่านได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับครอบครัว	1.69 (5)	10.85 (32)	57.97 (171)	8.14 (46)	21.36 (118)	2.63	0.99	ปานกลาง
5. ท่านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกัน	4.07 (12)	16.61 (49)	63.39 (187)	8.14 (24)	7.08 (23)	3.01	0.85	ปานกลาง
6. ในครอบครัวของท่านชักชวนกันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	16.27 (48)	19.66 (58)	56.95 (168)	6.78 (20)	0.34 (1)	3.45	0.86	มาก
7. ท่านมีการอภิปรายหาทางการเมืองกับคนในครอบครัว	2.03 (6)	8.81 (26)	52.88 (156)	25.08 (74)	11.19 (33)	2.65	0.87	ปานกลาง
8. ท่านและคนในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์ปัญหาทางการเมืองกัน	2.37 (7)	9.83 (29)	59.32 (175)	16.61 (49)	11.86 (35)	2.74	0.88	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม					2.99	0.82	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง จากครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ในหัวข้อที่ 6. ในครอบครัวของท่านชักชวนกันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.45 รองลงมา คือหัวข้อที่ 1. ครอบครัวของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมาตามลำดับ คือหัวข้อที่ 2. ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากครอบครัว ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.05 ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือหัวข้อที่ 4. ท่านได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.63

ตารางที่ 6 แสดงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการกล่อมเกลาทางการเมือง จากสถาบันการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 295)

การกล่อมเกลาจาก สถาบันการศึกษา	เป็น ประจำ	บ่อย มาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย	μ	σ	ระดับการ กล่อมเกลา ทางการเมือง
9. ในหลักสูตรมีการจัดอบรม หรือ สัมมนา ทาง การเมืองให้แก่บัณฑิต	1.36 (4)	6.10 (18)	71.19 (210)	10.85 (32)	10.51 (31)	2.77	0.77	ปานกลาง
10. ในชั้นเรียนผู้สอนเปิด โอกาสให้แสดงความ ความคิดเห็นทางการเมือง	1.69 (5)	9.83 (29)	68.47 (202)	12.20 (36)	7.80 (23)	2.85	0.76	ปานกลาง
11. ในชั้นเรียนผู้สอนให้ ผู้เรียนเปรียบเทียบความ แตกต่างระหว่างการ เมืองไทยกับการเมือง ประเทศอื่นๆ	2.37 (7)	8.14 (22)	69.15 (204)	14.24 (42)	6.10 (18)	2.86	0.74	ปานกลาง
12. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการ วิเคราะห์สถานการณ์ทาง การเมืองที่เกิดขึ้นใน ช่วงเวลานั้นๆ	1.69 (5)	13.22 (39)	67.46 (199)	10.51 (42)	7.12 (32)	2.92	0.76	ปานกลาง
13. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการ สอดแทรกแนวคิดทางการเมือง	0.68 (2)	15.93 (47)	68.81 (203)	6.44 (19)	8.14 (24)	2.95	0.76	ปานกลาง
14. ในชั้นเรียนผู้มีการสั่ง สอนหรือแสดงออกที่ชี้แนะ ทางการเมือง	0.68 (2)	9.15 (27)	67.80 (200)	12.20 (36)	10.17 (30)	2.78	0.78	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การกล่อมเกลามาจาก สถาบันการศึกษา	เป็น ประจำ	บ่อย มาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย	(n = 295)		ระดับการ กล่อมเกลา ทางการเมือง
						μ	σ	
15. ในชั้นเรียนผู้สอนได้อธิบายแนวคิดและการชุมนุมประท้วงของทั้งเสื้อแดงและเสื้อเหลืองให้หนีตีดฟัง	1.36 (4)	9.15 (27)	67.12 (198)	9.15 (27)	13.22 (39)	2.76	0.84	ปานกลาง
16. ในชั้นเรียนผู้สอนกระตุ้นให้หนีตีดมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มการเมือง	0.00 (0)	3.73 (11)	70.85 (209)	9.49 (28)	15.93 (47)	2.62	0.79	ปานกลาง
17. ผู้สอนนำข่าวสารทางการเมืองมาเผยแพร่ในชั้นเรียน	0.34 (1)	11.19 (33)	73.22 (216)	8.14 (24)	7.12 (21)	2.89	0.69	ปานกลาง
18. ผู้สอนได้สอดแทรกสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างประกอบในชั้นเรียน	0.68 (2)	15.25 (45)	68.14 (201)	10.17 (30)	5.76 (17)	2.95	0.71	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม					2.84	0.76	ปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง จากสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในหัวข้อที่ 13. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการสอดแทรกแนวคิดทางการเมือง และหัวข้อที่ 18. ผู้สอนได้สอดแทรกสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างประกอบในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 รองลงมาคือ หัวข้อที่ 12. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.92 และ ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ หัวข้อที่ 16. ในชั้นเรียนผู้สอนกระตุ้นให้หนีตีดมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.62

ตารางที่ 7 แสดงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการกล่อมเกลาทางการเมือง จากกลุ่มเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

การกล่อมเกลาจากกลุ่มเพื่อน						(n = 295)		ระดับการ กล่อมเกลา ทาง การเมือง
	เป็นประจำ	บ่อย มาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย	μ	σ	
19.เพื่อนของท่านมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจทางการเมืองของ ท่าน	0.68 (2)	11.19 (33)	61.69 (182)	17.29 (51)	9.15 (27)	2.77	0.79	ปานกลาง
20.ท่านรับเอาพฤติกรรมทาง การเมืองจากเพื่อนๆ	2.03 (6)	10.85 (32)	61.02 (180)	14.92 (44)	11.19 (34)	2.78	0.86	ปานกลาง
21.ความคิดเห็นทางการเมือง ของท่านมาจากเพื่อนๆ	1.36 (4)	15.93 (47)	51.86 (153)	19.32 (57)	11.53 (34)	2.76	0.90	ปานกลาง
22.ท่านและเพื่อนๆ ได้มี โอกาสไปร่วมชุมนุมทาง การเมืองกับกลุ่มการเมืองต่างๆ	1.36 (4)	12.20 (36)	44.07 (130)	16.27 (74)	26.10 (130)	2.46	1.05	น้อย
23.ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางการเมืองกัน	1.69 (5)	13.56 (40)	63.73 (188)	10.17 (30)	10.85 (32)	2.85	0.85	ปานกลาง
24.ท่านและเพื่อนๆ ชักชวนกัน ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	8.811 (26)	15.93 (47)	60.00 (177)	8.81 (26)	6.44 (19)	3.12	0.92	ปานกลาง
25.ท่านและเพื่อนๆ ได้วิจารณ์ เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง	1.02 (3)	11.53 (34)	63.73 (188)	17.29 (51)	6.44 (19)	2.83	0.75	ปานกลาง
26.ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการ วิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทาง การเมืองกัน	0.34 (1)	11.19 (33)	65.42 (193)	14.58 (43)	8.47 (25)	2.80	0.76	ปานกลาง
27.ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการ สังเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆที่ เกิดขึ้นทางการเมือง	1.69 (5)	12.54 (37)	60.68 (179)	14.92 (44)	10.17 (30)	2.81	0.85	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม					2.80	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง จากกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในหัวข้อที่ 24.ท่านและเพื่อนๆ ชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 รองลงมา หัวข้อที่ 25.ท่านและเพื่อนๆ ได้วิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 และหัวข้อที่ 27.ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการสังเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือหัวข้อที่ 22.ท่านและเพื่อนๆ ได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองต่างๆ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การกล่อมเกลาทางการเมืองจากครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากกลุ่มเพื่อน

การกล่อมเกลาทางการเมือง	μ	σ	(n=295)
			ระดับ
การกล่อมเกลาจากครอบครัว	2.99	0.82	ปานกลาง
การกล่อมเกลาจากสถาบันการศึกษา	2.84	0.76	ปานกลาง
การกล่อมเกลาจากกลุ่มเพื่อน	2.80	0.86	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.88	0.81	ปานกลาง

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมกลุ่มตัวอย่างได้รับการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยการกล่อมเกลาจากครอบครัว การกล่อมเกลาจากสถาบันการศึกษา การกล่อมเกลาจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.88

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
1. ท่านไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	67.12 (198)	26.44 (79)	6.44 (19)	1.61	0.61	มาก
2. ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	35.25 (104)	59.66 (176)	5.08 (15)	1.30	0.56	ปานกลาง
3. ท่านติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง	15.25 (45)	74.24 (219)	10.51 (31)	1.05	0.51	ปานกลาง
4. ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการควบคุมการดูแลการเลือกตั้งหรือร่วมจัดสถานที่ในการเลือกตั้ง	9.49 (28)	61.36 (181)	29.15 (86)	0.80	0.59	ปานกลาง
5. เมื่อท่านพบว่ามีการซื้อเสียงท่านจะแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง	8.81 (26)	59.32 (175)	31.86 (94)	0.77	0.60	ปานกลาง
6. ท่านติดตามรับฟังคำปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง	5.76 (17)	66.44 (196)	27.80 (82)	1.00	0.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม				1.09	0.54	ปานกลาง

ตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 1.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในหัวข้อที่ 1. ท่านไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 1.61 รองลงมา หัวข้อที่ 2. ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.30 รองลงมาตามลำดับ หัวข้อที่ 3. ท่านติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.05 ส่วนหัวข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือหัวข้อที่ 5. เมื่อท่านพบว่ามีการซื้อเสียงท่านจะแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 0.77

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

(n = 295)

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	μ	σ	ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
7. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเดินรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	5.42 (16)	32.20 (95)	62.37 (184)	0.78	0.54	ปานกลาง
8. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแจกใบปลิวให้ความรู้เรื่องการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	8.47 (25)	24.07 (71)	67.46 (199)	0.43	0.60	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม				0.61	0.57	น้อย

ตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ใน หัวข้อที่ 7. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเดินรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีคะแนนต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 0.78 และหัวข้อที่ 8. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแจกใบปลิวให้ความรู้เรื่องการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.43

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง

การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	เป็น ประจำ	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย เลย	μ	σ	ระดับการมี
						ส่วนร่วม ทางการเมือง
9. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการ เลือกตั้งท่านจะแจ้งแก่หน่วย ราชการหรือกลุ่มทางการเมือง	5.76 (17)	48.14 (142)	46.10 (136)	0.41	0.64	น้อย
10. เมื่อท่านมีความคิดเห็นทาง การเมือง ท่านจะเขียนจดหมาย หรือบทความ ส่งให้รัฐบาลหรือ นายกรัฐมนตรีรับทราบ	2.37 (7)	24.07 (71)	73.56 (217)	0.60	0.60	น้อย
11. ท่านแสดงความคิดเห็น ทางการเมืองโดยการส่งข้อความ (SMS) ไปตามรายการโทรทัศน์	6.44 (19)	22.03 (95)	71.53 (211)	0.67	0.62	น้อย
12. ท่านพุดคุยแสดง ความคิดเห็นทางการเมืองในการ ชุมนุมทางการเมือง	5.08 (15)	65.42 (193)	29.49 (87)	0.29	0.50	น้อย
13. ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางการเมืองกับกลุ่มการเมือง หรือผู้สนับสนุนกลุ่มการเมือง	3.73 (11)	68.81 (203)	27.46 (81)	0.35	0.60	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม				0.46	0.59	น้อย

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 0.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในหัวข้อที่ 11. ท่านแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยการส่งข้อความ (SMS) ไปตามรายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.67 รองลงมาตามลำดับ คือหัวข้อที่ 10. เมื่อท่านมีความคิดเห็นทางการเมือง ท่านจะเขียนจดหมายหรือบทความ ส่งให้รัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีรับทราบ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.60 หัวข้อที่ 9. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งท่านจะแจ้งแก่หน่วยราชการหรือกลุ่มทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.41 ส่วนหัวข้อที่มี

คะแนนต่ำสุดคือ หัวข้อที่ 12. ท่านพูดคุยแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.29

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการชุมนุมทางการเมือง

การชุมนุมทางการเมือง	เป็น ประจำ	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย เลย	μ	σ	(n = 295)
						ระดับการมี ส่วนร่วม ทางการเมือง
14. ท่านเข้าร่วมชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือคัดค้านการดำเนินโครงการของรัฐบาลที่ท่านไม่เห็นด้วย	6.44 (19)	30.17 (89)	63.39 (187)	0.76	0.54	ปานกลาง
15. ท่านเข้าร่วมอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการชุมนุมทางการเมือง	7.12 (21)	39.32 (116)	53.56 (158)	0.76	0.51	ปานกลาง
16. ท่านเข้าร่วมเดินขบวนคัดค้านกฎหมายที่ท่านคิดว่าไม่ยุติธรรม	7.46 (22)	25.76 (76)	66.78 (197)	0.82	0.50	ปานกลาง
17. ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	6.10 (18)	24.07 (71)	69.83 (206)	0.43	0.61	น้อย
18. ท่านชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง	8.14 (24)	50.17 (148)	41.69 (123)	0.54	0.63	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม				0.66	0.56	น้อย

ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในหัวข้อที่ 16. ท่านเข้าร่วมเดินขบวนคัดค้านกฎหมายที่ท่านคิดว่าไม่ยุติธรรม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.82 รองลงมาตามลำดับ คือ หัวข้อที่ 14. ท่านเข้าร่วมชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือคัดค้านการดำเนินโครงการของรัฐบาลที่ท่านไม่เห็นด้วย อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.76 ส่วนหัวข้อที่มี

คะแนนต่ำสุดคือ หัวข้อที่ 17. ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.43

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง

(n=464)			
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	μ	σ	ระดับ
การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	1.09	0.54	ปานกลาง
การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.61	0.57	น้อย
การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.46	0.59	น้อย
การชุมนุมทางการเมือง	0.66	0.56	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	0.71	0.57	ปานกลาง

ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 0.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.09 ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.59 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.57 และด้านการชุมนุมทางการเมืองมีคะแนนต่ำสุด อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 0.56

ส่วนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

(n = 295)

เพศ	จำนวน	μ	σ	T	Sig.
ชาย	179	.79	.47	7.053	.008*
หญิง	116	.92	.46		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($T = 7.053, \text{Sig.} = .008$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจา
ปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

เพศ	จำนวน	μ	σ	T	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ชาย	179	1.011	0.351	0.282	0.596
หญิง	116	0.991	0.384		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ชาย	179	0.665	0.618	0.006	0.937
หญิง	116	0.690	0.624		
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ชาย	179	0.793	0.482	0.120	0.729
หญิง	116	0.853	0.515		
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ชาย	179	0.497	0.630	3.242	0.073
หญิง	116	0.431	0.563		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($T = 0.282, \text{Sig.} = .596$) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($T = 0.006, \text{Sig.} = .937$) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($T = 0.120, \text{Sig.} = .729$) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($T = 3.242, \text{Sig.} = .073$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.2 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	0.946	0.315	1.436	0.232
ภายในกลุ่ม	291	63.881	0.220		
รวม	294	64.827			

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.436, \text{Sig.} = .232$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจา
ปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.334	0.445	3.435*	0.017
ภายในกลุ่ม	291	37.663	0.129		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	3	10.027	3.342	9.467*	0.000
ภายในกลุ่ม	291	102.733	0.353		
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	3	0.790	0.263	1.074	0.360
ภายในกลุ่ม	291	71.325	0.245		
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.672	0.557	1.532	0.206
ภายในกลุ่ม	291	105.833	0.364		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.074$, $Sig. = .360$) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.532$, $Sig. = .206$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.435$, $Sig. = .017$) และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 9.467$, $Sig. = .000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

อายุ	μ	σ	อายุ			
			18-19 ปี	20-21 ปี	22-23 ปี	24 ปีขึ้นไป
18-19 ปี	0.452	0.578	-			
20-21 ปี	0.913	0.623	*	-		
22-23 ปี	0.673	0.548	*		-	
24 ปีขึ้นไป	0.462	0.706				-

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 18-19 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.452 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .578) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 20-21 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.913 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .623) และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 22-23 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.673 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .548) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของ
กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

อายุ	μ	σ	อายุ			
			18-19 ปี	20-21 ปี	22-23 ปี	24 ปีขึ้นไป
18-19 ปี	0.452	0.578	-			
20-21 ปี	0.913	0.623	*	-		
22-23 ปี	0.673	0.548	*	*	-	
24 ปีขึ้นไป	0.462	0.706		*		-

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 18-19 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.452 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .578) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 20-21 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.913 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .623) และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 22-23 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.673 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .548)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 20-21 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.913 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .623) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 22-23 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.673, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .548) และอายุ 24 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.462 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .706) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.3 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตชั้นปีที่ต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	3.534	0.883	4.180*	.003
ภายในกลุ่ม	290	61.293	0.211		
รวม	294	64.827			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชั้นปีที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 4.180$, $Sig. = .003$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe Method) ดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีที่ต่างกัน โดยวิธีการของ เชฟเฟ

(n = 295)

ชั้นปี	μ	σ	ชั้นปี				
			ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4	ชั้นปี 5
ชั้นปี 1	0.872	0.437	-				
ชั้นปี 2	0.800	0.580		-			
ชั้นปี 3	1.061	0.317		*	-		
ชั้นปี 4	0.771	0.425			*	-	
ชั้นปี 5	0.720	0.454				*	-

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.800 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .580) มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.061 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .317) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.061 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .317) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.771 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .425) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.720 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .454) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ชั้นปีต่างกัน
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจา
ปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	4	1.703	0.426	3.311*	0.011
ภายในกลุ่ม	290	37.293	0.129		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	4	10.463	2.616	7.415*	0.000
ภายในกลุ่ม	290	102.297	0.353		
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	4	3.641	0.910	3.855*	0.005
ภายในกลุ่ม	290	68.474	0.236		
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	4	6.803	1.701	4.898*	0.001
ภายในกลุ่ม	290	100.702	0.347		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาชั้นปีต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (F = 3.311, Sig. = .011) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (F = 7.415, Sig. = .000) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.855$, Sig. = .005) และด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 4.838$, Sig. = .001) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

ชั้นปี	μ	σ	ชั้นปี				
			ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4	ชั้นปี 5
ชั้นปี 1	0.936	0.493	-				
ชั้นปี 2	1.000	0.295		-			
ชั้นปี 3	1.163	0.373	*	*	-		
ชั้นปี 4	1.000	0.206			*	-	
ชั้นปี 5	0.960	0.283			*		-

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 1 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.936 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .493) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.163 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .373) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .295) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.163 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .373) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.163 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .373) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกับ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .206) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.960 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .283) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

ชั้นปี	μ	σ	ชั้นปี				
			ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4	ชั้นปี 5
ชั้นปี 1	0.538	0.638	-				
ชั้นปี 2	0.786	0.611	*	-			
ชั้นปี 3	1.020	0.381	*	*	-		
ชั้นปี 4	0.583	0.647			*	-	
ชั้นปี 5	0.480	0.614		*	*		-

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 1 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.538 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .638) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.786 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .611) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.020 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .381) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.786 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .611) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.020 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .381) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.480 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .614) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.020 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .381) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.583 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .647) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.480 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .614) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

ชั้นปี	μ	σ	ชั้นปี				
			ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4	ชั้นปี 5
ชั้นปี 1	0.846	0.458	-				
ชั้นปี 2	0.729	0.635		-			
ชั้นปี 3	1.041	0.351	*	*	-		
ชั้นปี 4	0.771	0.425			*	-	
ชั้นปี 5	0.720	0.454			*		-

จากตารางที่ 25 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 1 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.846 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .458) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.041 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .351) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.729 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .458) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.041 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .351) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.041 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .351) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.771 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .425) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.720 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .454) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมืองของ
กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปีที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

ชั้นปี	μ	σ	ชั้นปี				
			ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4	ชั้นปี 5
ชั้นปี 1	0.410	0.746	-				
ชั้นปี 2	0.571	0.554		-			
ชั้นปี 3	0.735	0.569	*		-		
ชั้นปี 4	0.292	0.459		*	*	-	
ชั้นปี 5	0.340	0.479		*	*		-

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 1 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.410 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .746) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.735 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .569) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 2 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.571 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .554) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.292 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .459) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.340 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .479) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 3 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.735 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .569) มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกับ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 4 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.292 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .459) และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ชั้นปี 5 (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.340 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .479) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4 นิติภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	1.710	0.342	1.566	0.170
ภายในกลุ่ม	289	63.117	0.218		
รวม	294	148.172			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 27 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน (F = 1.566, Sig.= .170) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.200	0.240	1.836	0.106
ภายในกลุ่ม	289	37.796	0.131		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	5	6.396	1.279	3.476*	0.005
ภายในกลุ่ม	289	106.363	0.368		
ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.392	0.278	1.138	0.340
ภายในกลุ่ม	289	70.723	0.245		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.996	0.399	1.093	0.364
ภายในกลุ่ม	289	105.509	0.365		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.836$, $Sig. = .106$) ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.138$, $Sig. = .340$) ด้านการชุมนุมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.093$, $Sig. = .364$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.476$, $Sig. = .005$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาคที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ้

(n = 295)

ภูมิภาค	μ	σ	ภูมิภาค					
			อีสาน	กลาง	เหนือ	ใต้	ตะวันออก	ตะวันตก
อีสาน	0.727	0.574	-					
กลาง	0.634	0.630		-				
เหนือ	0.552	0.506			-			
ใต้	1.077	0.744	*	*	*	-		
ตะวันออก	0.000	0.000	*			*	-	
ตะวันตก	0.688	0.471				*		-

จากตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคภาคอีสาน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.727 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .574) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคภาคใต้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.077 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .744) และกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภาคตะวันออก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.000 ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .000) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.634 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .630) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคใต้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.077 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .744) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.552 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .506) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคใต้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.077 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .744) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคใต้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.077 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .744) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคตะวันออก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .000) และกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาภาคตะวันตก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.688 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .471) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5 นิติภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	2.519	1.260	5.903*	0.003
ภายในกลุ่ม	292	62.308	0.213		
รวม	294	64.827			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 30 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 5.903$, $Sig. = .003$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe Method) ดังนี้

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายได้ของ
ครอบครัว โดยวิธีการของ เซฟเฟ

(n = 295)

รายได้ของครอบครัว	μ	σ	รายได้ของครอบครัว		
			ไม่เกิน 15,000 บาท	15,001-35,000 บาท	มากกว่า 35,000 บาท
ไม่เกิน 15,000 บาท	1.027	0.600	-		
15,001-35,000 บาท	0.863	0.406		-	
มากกว่า 35,000 บาท	0.723	0.502	*	*	-

จากตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัว ไม่เกิน 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.600) มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่าง
กันกับนิสิตที่มีรายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.723 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.502) ส่วนนิสิตที่มีรายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
0.863 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.406) มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันกับนิสิตที่มีรายได้
ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.723 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.502) อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของ
ครอบครัวต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
ด้านการพุดจา ปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.894	0.447	3.426*	0.034
ภายในกลุ่ม	292	38.103	0.130		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	2	7.105	3.553	9.819*	0.000
ภายในกลุ่ม	292	105.654	0.362		
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.152	1.076	4.492*	0.012
ภายในกลุ่ม	292	69.963	0.240		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.623	1.311	3.651*	0.027
ภายในกลุ่ม	292	104.883	0.359		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 32 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.426$, Sig. = .034) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 9.819$, Sig. = .000) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 4.492$, Sig. = .012) และด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.651$, Sig. = .027) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 33 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน โดยวิธีของเชฟเฟ

(n = 295)

รายได้ของครอบครัว	μ	σ	รายได้ของครอบครัว		
			ไม่เกิน 15,000 บาท	15,001-35,000 บาท	มากกว่า 35,000 บาท
ไม่เกิน 15,000 บาท	1.027	0.499	-		
15,001-35,000 บาท	1.040	0.345		-	
มากกว่า 35,000 บาท	0.916	0.320		*	-

จากตารางที่ 33 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.040 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.345) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.916 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.320) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ้

(n = 295)

รายได้ของครอบครัว	μ	σ	รายได้ของครอบครัว		
			ไม่เกิน 15,000 บาท	15,001-35,000 บาท	มากกว่า 35,000 บาท
ไม่เกิน 15,000 บาท	1.027	0.645	-		
15,001-35,000 บาท	0.566	0.552	*	-	
มากกว่า 35,000 บาท	0.747	0.678	*	*	-

จากตารางที่ 34 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.645) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.566 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.552) และกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.747 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.678) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.566 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.552) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.747 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.678) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ้

(n = 295)

รายได้ของครอบครัว	μ	σ	รายได้ของครอบครัว		
			ไม่เกิน 15,000 บาท	15,001-35,000 บาท	มากกว่า 35,000 บาท
ไม่เกิน 15,000 บาท	0.973	0.645	-		
15,001-35,000 บาท	0.840	0.439		-	
มากกว่า 35,000 บาท	0.699	0.512	*	*	-

จากตารางที่ 35 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.973 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.645) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.699 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.512) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รายได้

ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.840 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.439) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.699 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.512) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

รายได้ของครอบครัว	μ	σ	รายได้ของครอบครัว		
			ไม่เกิน 15,000 บาท	15,001-35,000 บาท	มากกว่า 35,000 บาท
ไม่เกิน 15,000 บาท	0.622	0.594	-		
15,001-35,000 บาท	0.394	0.535	*	-	
มากกว่า 35,000 บาท	0.566	0.719		*	-

จากตารางที่ 36 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัวไม่เกิน 15,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.622 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.594) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.394 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.535) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.394 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.535) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ของครอบครัว มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.566 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.719) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน
(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	3.353	0.671	3.152*	0.009
ภายในกลุ่ม	289	61.475	0.213		
รวม	294	64.827			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 37 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 3.152$, $Sig. = .009$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ

(n = 295)

อาชีพของผู้ปกครอง	μ	σ	อาชีพของผู้ปกครอง				
			ข้าราชการพลเรือน/ ลูกจ้าง	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	พนักงาน บริษัท/ นักธุรกิจ	เกษตรกร อื่นๆ (รับจ้าง ทั่วไป)
ข้าราชการพลเรือน/ ลูกจ้าง	0.770	0.424	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.027	0.164	*	-			
ค้าขาย	0.840	0.494			-		
พนักงานบริษัท/ นักธุรกิจ	0.333	0.577		*		-	
เกษตรกร	0.807	0.451				-	
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	1.056	0.802	*				-

จากตารางที่ 38 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.770 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.424) มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.164) และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.056 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.802) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.164) มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.577) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจา ปรึกษาเรื่องการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง แตกต่างกัน

(n = 295)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	5	1.874	0.375	2.917*	0.014
ภายในกลุ่ม	289	37.123	0.128		
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง					
ระหว่างกลุ่ม	5	8.916	1.783	4.962*	0.000
ภายในกลุ่ม	289	103.844	0.359		
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	5	5.305	1.061	4.590*	0.000
ภายในกลุ่ม	289	66.810	0.231		
ด้านการชุมนุมทางการเมือง					
ระหว่างกลุ่ม	5	3.623	0.725	2.016	0.076
ภายในกลุ่ม	458	103.882	0.359		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน ($F = 2.016$, $Sig. = .076$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.917$, $Sig. = .014$) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 4.962$, $Sig. = .000$) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 4.950$, $Sig. = .000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลการทดสอบเป็นรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 40 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

($n = 295$)

อาชีพของผู้ปกครอง	μ	σ	อาชีพของผู้ปกครอง				
			ข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	พนักงานบริษัท/นักธุรกิจ	เกษตรกร อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)
ข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง	0.987	0.261	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.081	0.277		-			
ค้าขาย	1.027	0.402			-		
พนักงานบริษัท/นักธุรกิจ	0.333	0.577	*	*	*	-	
เกษตรกร	1.011	0.355				*	-
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	0.889	0.583					-

จากตารางที่ 40 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.987 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.261) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.577) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.081 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.277) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.577) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.333 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.577) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.011 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.355) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ่

(n = 295)

อาชีพของผู้ปกครอง	μ	σ	อาชีพของผู้ปกครอง				
			ข้าราชการ พลเรือน/ ลูกจ้าง	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	พนักงาน บริษัท/ นักธุรกิจ	เกษตรกร อื่นๆ (รับจ้าง ทั่วไป)
ข้าราชการพลเรือน/ ลูกจ้าง	0.514	0.555	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.000	0.667	*	-			
ค้าขาย	0.667	0.600			-		
พนักงานบริษัท/ นักธุรกิจ	0.667	0.577				-	
เกษตรกร	0.602	0.537		*		-	
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	1.056	0.873	*			*	-

จากตารางที่ 41 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.514 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.555) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.667) และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.056 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.873) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.667) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.602 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.537) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.667 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.577) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.056 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.873) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง
ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน โดยวิธีของเซฟเฟ

(n = 295)

อาชีพของผู้ปกครอง			อาชีพของผู้ปกครอง				
	μ	σ	ข้าราชการ พลเรือน/ ลูกจ้าง	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	พนักงาน บริษัท/ นักธุรกิจ	เกษตรกร อื่นๆ (รับจ้าง ทั่วไป)
ข้าราชการพลเรือน/ ลูกจ้าง	0.743	0.440	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.027	0.164	*	-			
ค้าขาย	0.760	0.541			-		
พนักงานบริษัท/ นักธุรกิจ	0.000	0.000		*		-	
เกษตรกร	0.818	0.468				*	-
อื่นๆ (รับจ้างทั่วไป)	1.056	0.802				*	-

จากตารางที่ 42 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.743 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.440) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.164) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.027 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.164) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง แตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานบริษัท/นักธุรกิจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000) มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมืองแตกต่างกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.818 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.468) และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพอื่นๆ (รับจ้างทั่วไป) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.056 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.802) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร	
	r	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	0.110	0.059
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.049	0.402
ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.038	0.517
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	0.132*	0.023
รวมทุกด้าน	0.066	0.250

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม ($r = .066$, $Sig = .250$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีหนึ่งด้านคือ ด้านการชุมนุมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($r = .132$, $Sig = .023$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 การกล่อมเกลາทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 44 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าความสัมพันธ์กับการกล่อมเกลาทางการเมือง	
	r	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	0.235*	0.000
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.265*	0.000
ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.546*	0.000
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	0.187*	0.001
รวมทุกด้าน	0.308*	0.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 44 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในภาพรวม ($r = .308$, Sig = .000) และแยกเป็นรายด้าน ทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($r = .235$, Sig = .000) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($r = .265$, Sig = .000) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ($r = .546$, Sig = .000) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ($r = .187$, Sig=.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3.1 การกล่อมเกลาจากครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองจากครอบครัวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าความสัมพันธ์กับการกล่อมเกลาจากครอบครัว	
	r	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	0.237*	0.000
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.204*	0.000
ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.397*	0.000
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	0.138*	0.017
รวมทุกด้าน	0.244*	0.004

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองจากครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในภาพรวม ($r = .244$, Sig = .004) และแยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($r = .237$, Sig = .000) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($r = .204$, Sig = .000) ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ($r = .397$, Sig = .000) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ($r = .138$, Sig=.017) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3.2 การกล่อมเกลาจากสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง

ตารางที่ 46 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองจากสถาบันการศึกษากับระดับ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าความสัมพันธ์กับการกล่อมเกลาจาก สถาบันการศึกษา	
	r	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	0.320*	0.000
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.357*	0.000
ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.522*	0.000
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	0.246*	0.000
รวมทุกด้าน	0.361*	0.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 46 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองจาก
สถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม ($r = .361$, $Sig = .000$) และ
แยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($r = .320$, $Sig = .000$) ด้านการ
รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($r = .357$, $Sig = .000$) ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ($r = .522$, $Sig = .000$)
และด้านการชุมนุมทางการเมือง ($r = .246$, $Sig = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3.3 การกล่อมเกลามาจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 47 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลามาจากกลุ่มเพื่อนกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(n = 295)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าความสัมพันธ์กับการกล่อมเกลามาจากกลุ่มเพื่อน	
	r	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง	0.238*	0.000
ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	0.185*	0.001
ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	0.542*	0.000
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	0.208*	0.000
รวมทุกด้าน	0.293*	0.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 47 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลามาจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในภาพรวม ($r = .293$, Sig = .000) และแยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($r = .238$, Sig = .000) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($r = .185$, Sig = .001) ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ($r = .542$, Sig = .000) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ($r = .208$, Sig = .000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อวิจารณ์

จากการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งมีทั้งหมด 8 สมมติฐาน ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 5 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 3 สมมติฐาน ซึ่งมีข้อวิจารณ์ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่เพศต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานะศรี ยงเจริญ (2522) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย ซึ่งพบว่า นักศึกษาชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง

สมมติฐานที่ 2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีอายุต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานะศรี ยงเจริญ (2522) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีอายุมากจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงของอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งเป็นกลุ่ม นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่มีอายุใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ชั้นปีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษพบว่า ชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อยู่ชั้นปีที่ต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ อัมพร (2544) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 380 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อยในทุกระดับการเมือง เพศ สถานศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ประวัติการร่วมกิจกรรม และระดับสำนึกความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 4 ภูมิฐานะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่า ภูมิฐานะไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีภูมิฐานะต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับชลธิชา (2544) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ จำนวน 313 คน พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา คือ สถานภาพสมรส ภูมิฐานะ ความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย และความรู้สึกรักมีสมรรถนะทางการเมือง

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตกานต์ ธนาโอฬาร (2537) ที่พบว่ารายได้ของครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ของครอบครัวหรือสถานะทางเศรษฐกิจของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไม่แตกต่างกันมาก ประกอบกับนิสิตได้รับการglomเกลตาทางการเมืองจากสถาบันการศึกษาแห่งเดียวกัน อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมเดียวกัน มีวิถีการใช้ชีวิตที่คล้ายๆกัน จึงอาจทำให้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับอำพร (2544) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 380 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อยในทุกระดับการเมือง เพศ สถานศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ประวัติการร่วมกิจกรรม และระดับสำนึกความเป็นพลเมืองมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม ส่วนอายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ภูมิฐานะ อาชีพหลักของผู้ปกครอง และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เสน่ห์ นนทะโชติ (2524) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนชนบทไทย และมุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมืองว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนประการใด ซึ่งพบว่าผู้ที่มีการสื่อสารทางการเมืองสูงจะมีระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีการสื่อสารทางการเมืองต่ำ

สมมติฐานที่ 8 การกล่อมเกลாதงการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทงการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรศักดิ์ และสายทิพย์ (2526) กล่าวว่าครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ในการอบรมกล่อมเกลาทงการเมืองของสังคม เป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ อิทธิพลที่สำคัญของครอบครัวคือการสร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวว่่า คือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วม (Collective

Decision) ซึ่งมีลักษณะอำนาจเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ (Authoritative) ในทัศนะของเด็กเนื่องจาก การไม่ปฏิบัติตามหรือไม่เชื่อฟังจะนำไปสู่การลงโทษหรือไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ดังนั้น ประสิทธิภาพของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวจะส่งผลต่อความรู้สึกมี ความสามารถทางการเมือง (Political Competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทาง การเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรม แบบยอมรับเชื่อฟังก็อาจทำให้เด็กนั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบนั้นในอนาคต นักวิชาการ บางคนเห็นว่าในครอบครัวที่มีการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองจะมีความผูกพันกับหน้าที่ การเมือง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับประชากรคือ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 313 คน เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 313 ชุด ได้รับกลับคืนมา จำนวน 295 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.25 แล้วนำข้อมูลไปทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.68 เพศหญิง ร้อยละ 39.32 อายุ 22-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.25 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 26.44 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ร้อยละ 58.31 มีรายได้ของครอบครัว 15,001-35,000 บาท ร้อยละ 59.32 และผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 29.83

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.19) พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากโทรทัศน์มีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.65) และมีระดับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากการรับฟังการถ่ายทอดรายการนายกฯ คุยกับประชาชนจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การกล่อมเกลாதองการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทองการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88) พบว่า การกล่อมเกลาทองการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ด้านการกล่อมเกลาทองการเมืองจากครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99) ด้านการกล่อมเกลาทองจากสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84) และด้านกล่อมเกลาทองจากกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80)

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71) พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.09) ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.61) ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง อยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.46) และด้านการชุมนุมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.66)

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.2 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.3 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่ชั้นปีที่ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.4 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.5 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.6 นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีหนึ่งด้านคือ ด้านการชุมนุมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 การกล่อมเกลாதองการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 3.1 การกล่อมเกลามาจากครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทองการเมืองจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในภาพรวม และแยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3.2 การกล่อมเกลามาจากสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลาทองการเมืองจากสถาบันการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวม และแยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3.3 การกล่อมเกลามากกว่ากลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกล่อมเกลามากกว่ากลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในภาพรวม และแยกเป็นรายด้านทุกด้าน คือ ในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการพูดจาปรึกษาเรื่องการเมือง และด้านการชุมนุมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นิสิตที่มีข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังสรุปได้ตามตารางที่ 48

ตารางที่ 48 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบ	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. ข้อมูลทั่วไป			
1. เพศ	0.008	✓	
2. อายุ	0.232		✓
3. ชั้นปี	0.003	✓	
4. ภูมิลำเนา	0.170		✓
5. รายได้ของครอบครัว	0.003	✓	
6. อาชีพของผู้ปกครอง	0.009	✓	
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	0.250		✓
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลามากกว่ากลุ่มเพื่อนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	0.000	✓	

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่านิสิตมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการละเลยไม่สนใจในเรื่องทางการเมือง ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงน่าที่จะมีมาตรการส่งเสริมให้นิสิตได้ตระหนักถึงความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง โดยที่สถาบันการศึกษาอาจจัดให้มีสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ ไร้ค่ามสโมสร ชมรม ห้องพักนิสิตหรือได้ อาคารเรียน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกที่จะได้รับสื่อชนิดนี้ และเพื่อเป็นการป้อนข่าวสารแก่นิสิตด้วย ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นิสิตนั้นมีความตื่นตัวทางปัญญา เพราะสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำมาเขียนเป็นปัญหาทางสังคม หรือการเมือง หรือเศรษฐกิจ เมื่อนิสิตอ่าน ก็มีความตื่นตัวในเรื่องนั้น ๆ ตามไปด้วย หนังสือพิมพ์จึงเป็นผู้ปลูกฝังและให้การศึกษาทางการเมืองที่สำคัญยิ่ง สิ่งนี้จะช่วยให้นิสิตมีความสนใจทางการเมืองเกิดความกระตือรือร้นทางการเมือง และมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย เพราะสังคมใดมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงด้วย และโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติและเป็นพลังที่สำคัญทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย จึงควรอย่างยิ่งที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงแต่จากผลการวิจัยพบว่านิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักอย่างมาก เพราะต่อไปนิสิตเหล่านี้จะต้องเป็นพลังที่ขับเคลื่อนประเทศชาติและระบอบประชาธิปไตยในอนาคต ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาจะสร้างและส่งเสริมบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยเพื่ออบรมให้นิสิต มีจิตใจและอุดมการณ์สอดคล้องกับประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้นิสิต ได้แสดงออกทางการเมืองอย่างอิสระ และควรมีการฝึกกิจกรรมทางการเมืองแก่นิสิต เช่น กิจกรรมรณรงค์หาเสียง การลงคะแนนเสียง เป็นต้น เพื่อที่จะให้นิสิตได้รู้จักและเรียนรู้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตย

3. การกล่อมเกลாதงการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าด้านการกล่อมเกลาทงการเมืองจากครอบครัว ครอบครัวของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของท่าน ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากครอบครัว ท่านมักแสดงเหตุผลทางการเมืองทำให้คนในครอบครัวยอมรับและตัดสินใจตามเหตุผลนั้น ท่านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกัน ท่านมีการอภิปรายทางการเมืองกับคนในครอบครัว และท่านและคนในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์ปัญหาทางการเมืองกัน ด้านการกล่อมเกลามาจากสถาบันการศึกษา ในหลักสูตรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาทางการเมืองให้แก่บัณฑิต ในชั้นเรียนผู้สอนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในชั้นเรียนผู้สอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเมืองไทยกับการเมืองประเทศอื่นๆ ในชั้นเรียนผู้สอนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ในชั้นเรียนผู้สอนมีการสอดแทรกแนวคิดทางการเมือง ในชั้นเรียนผู้มีการสั่งสอนหรือแสดงออกที่ชี้นำทางการเมือง ในชั้นเรียนผู้สอนได้อธิบายแนวคิดและการชุมนุมประท้วงของทั้งเสื้อแดงและเสื้อเหลืองให้นิสิตฟัง ในชั้นเรียนผู้สอนกระตุ้นให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มการเมือง ผู้สอนนำข่าวสารทางการเมืองมาเผยแพร่ในชั้นเรียน และผู้สอนได้สอดแทรกสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างประกอบในชั้นเรียน และด้านกล่อมเกลามาจากกลุ่มเพื่อน เพื่อนของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของท่าน ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากเพื่อนๆ ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกัน ท่านและเพื่อนๆ ชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านและเพื่อนๆ ได้วิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทางการเมืองกัน ท่านและเพื่อนๆ และได้มีการสังเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางการเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอิสระอื่นๆ อีก เพื่อจะทำให้ทราบว่าตัวแปรใดอีกบ้างเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนเพียงส่วนเดียว ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในแต่ละภาควิชา/คณะ ให้มีข้อมูลโดยรวมมากขึ้น และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาควิชา/คณะด้วย

3. ควรมีการศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่นๆ

4. ควรมีการศึกษาถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มอื่นที่ต่างออกไปจากนิสิตนักศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2546. พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21. นครปฐม : โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- เกรียงไกร จงเจริญ. 2535. ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน : ศึกษากรณี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัญ จงสวัสดิ์. 2533. แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการโดยตำแหน่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา ทองเจริญ. 2542. พฤติกรรมการสื่อสารกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรชาติ นาคสวัสดิ์. 2540. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จิราพร บุญพร. 2539. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย: ศึกษากรณี กรุงเทพมหานครอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุมพล หนิมพานิช. 2533. กระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของคนไทย. เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของเมืองไทย หน่วยที่ 5 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- จำเนียร ช่างโชติ และ คณะ. 2515. **จิตวิทยาการรับรู้และเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลธิชา มีแสง. 2544. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ รัชจจร. 2522. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียนกัณฑ์วิทยาสถิตจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชไมพร เหล่าพงศ์เจริญ. 2540. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการครู: ศึกษากรณีโรงเรียนกัณฑ์วิทยาสถิตจังหวัดศรีสะเกษ**. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฐิติญาธร ผ่องพันธ์. 2542. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในเขตบางเขน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถม ทรัพย์เจริญ. 2523. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทวินทร์ ตติยรัตน์. 2532. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองรูปแบบเทศบาล: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2533. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS**. กรุงเทพมหานคร: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.

พฤษีสาณ ชุมพล. 2535. ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์. 2526. ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

มติชนรายวัน. 2530. กรุงเทพมหานคร: 8 เมษายน 2530.

มานิชญ์ จารุชัยมนตรี. 2542. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชย์การ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

วราวุธ เด่นแพทย์ชรางกุล. 2545. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วัชรวิ ด่านกุล. 2541. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18 – 20 ปี ศึกษากรณี อำเภอสรีคิ้ว จังหวัดนครศรีธรรมราช. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วัฒนา ใหม่เมืองศรี. 2539. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีรพงษ์ นกน้อย. 2546. ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: กรณีศึกษานิติระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศุภวัช มีบุญธรรม. 2547. การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนิสิตนักศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2538. ทศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ.

สุจิต บุญบงการ. 2537. การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร

สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน,

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำพร สุคนธ์รัตนสุข. 2544. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกภพ ลิ้มปวีบูล. 2548. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Almond, G.A. and Powell, Bingham G, JR. 1966. **Comparative Politic : A**

Developmental Approach. Boston: Little Brown and Co.

Almond, G.A. and S.Verba, 1965. **The Civic Culture.** Boston: Little Brown and

Company.

Campbell, A., G. Gurin and W. E. Miller. 1954. **The Voter Decides.** Evanston: Row &

Paterson.

Coleman, J. S. 1948. **Education and Political Development.** New Jersey: Princeton

University Press.

- Dahl, R.A. 1961. **Who Govern Democracy and Power in An American City**. New Haven: Yale University Press.
- Easton, D. and J. Dennis. 1969. **Children in the Political System**. New York, McGraw – Hill Book Co.
- Greenstein, F. I. 1968. **Political Socialization**. International Encyclopedia of Social Science.12 (January 1968).
- Huntington, S. P. and G. Dominguez. 1975. “Political Development”. In Fred, G. and W. N. Polsby (EDS.) **Handbook Political Science : Non Government Politic**. R. Massachusetta: Addison Wesley.
- Huntington, S. P. and J. M. Nelson, 1976. **No Easy Choice : Political Participation in Developing Countries**. Cambridge Mass: Harvard University Press.
- Lane, R. E. 1959. **Political Life: Why People Get Invloed in Polities**. Glencoe: The Free Press.
- Langton, K. P. 1969. **Political Socialization**. New York: Oxford University Press.
- Lipset, S. M. 1960. **Political Man : The Social Bese of Political**. New York: Doubleday Press.
- McClosky, H. 1968. Political Participation. **International Encyclopedia of the Social Science**. Vol 12. New York: McMillan and Free Press.
- Milbrath, L. W. 1971. **Political Participation**. New York: University of Buffalo Press.
- Milbrath, L. W. and Goel. 1977. **Political Participation : How and Why Do People Get**

Involved in Politics. 2d ed. Chicago: Rand McNally College Publishing Company.

Nie, N. H. and S. Verba. 1975. Political Participation. In Fred G. and W. N. Polsby (EDS.) **Handbook Political Science : Non Government Politic.** Massachusetts: Addison Wesley.

Richard, D. and P. Kenneth. 1969. **Political Socialization.**

Rush, M. and P. Althoff, 1971. **An Introduction to Political Sociology.** London: Thomas Nelson and sons Limited.

Schramm. 1971. **The process and effects of mass communication.** Urbana: University Illinois Press.

Verbar, J. D. 1972. **Citizen Political : An Introduction to Political Behavior.** 2d ed. Chicago: Marknan Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

คำชี้แจง

1. กรุณาขีดเครื่องหมาย ลงในช่องที่กำหนดให้
2. กรุณาส่งแบบสอบถามคืนให้กับบุคคลที่มอบแบบสอบถามให้ท่าน
3. กรุณาตอบตามความเป็นจริงและข้อมูลดังกล่าวถือว่าเป็นความลับ
4. ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ชั้นปีที่ศึกษา
 ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี 5
4. ภูมิลำเนา
 ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคเหนือ
 ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก
5. รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน
 ไม่เกิน 15,000 บาท 15,001 – 35,000 บาท
 35,001 บาทขึ้นไป
6. อาชีพของผู้ปกครอง
 ไม่มีอาชีพ ข้าราชการพลเรือน/ลูกจ้าง
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย / นักธุรกิจ
 พนักงานบริษัท เกษตรกร
 อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

ส่วนที่ 2 การกล่อมเกลາทางการเมืองของผู้จบการศึกษา

รายการคำถาม	เป็นประจำ	บ่อยมาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ครอบครัวยุคของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ					
2. ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากครอบครัว					
3. ท่านมักแสดงเหตุผลทางการเมืองทำให้คนในครอบครัวยอมรับและตัดสินใจตามเหตุผลนั้น					
4. ท่านได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับครอบครัว					
5. ท่านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกัน					
6. ในครอบครัวของท่านชักชวนกันไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง					
7. ท่านมีการอภิปรายปัญหาทางการเมืองกับคนในครอบครัว					
8. ท่านและคนในครอบครัววิพากษ์วิจารณ์ปัญหาทางการเมืองกัน					
9. ในหลักสูตรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาทางการเมืองให้แก่ นิสิต					
10. ในชั้นเรียน ผู้สอนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
11. ในชั้นเรียนผู้สอนให้ผู้เรียนเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเมืองไทยกับการเมืองประเทศอื่นๆ					
12. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ					
13. ในชั้นเรียนผู้สอนมีการสอดแทรกแนวคิดทางการเมือง					
14. ในชั้นเรียนผู้มีการสั่งสอนหรือแสดงออกที่ชี้แนะทางการเมือง					
15. ในชั้นเรียนผู้สอนได้อธิบายแนวคิดและการชุมนุมประท้วงของทั้งเสื้อแดงและเสื้อเหลืองให้ นิสิต ฟัง					

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

รายการคำถาม	เป็นประจำ	บ่อยมาก	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
16. ในชั้นเรียนผู้สอนกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เช่น เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มการเมือง					
17. ผู้สอนนำข่าวสารทางการเมืองมาเผยแพร่ในชั้นเรียน					
18. ผู้สอนได้สอดแทรกสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างประกอบในชั้นเรียน					
19. เพื่อนของท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองของท่าน					
20. ท่านรับเอาพฤติกรรมทางการเมืองจากเพื่อนๆ					
21. ความคิดเห็นทางการเมืองของท่านมาจากเพื่อนๆ					
22. ท่านและเพื่อนๆ ได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองต่างๆ					
23. ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกัน					
24. ท่านและเพื่อนๆ ชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
25. ท่านและเพื่อนๆ ได้วิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง					
26. ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาทางการเมืองกัน					
27. ท่านและเพื่อนๆ ได้มีการสังเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทางการเมือง					

ส่วนที่ 3 : การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้จบการศึกษา

รายการคำถาม	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1.ท่านอ่านข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์ต่างๆ			
2.ท่านอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมืองและข่าวการเมือง จากนิตยสาร รายสัปดาห์หรือรายปักษ์			
3.ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากวิทยุ			
4.ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากโทรทัศน์			
5.ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิเคราะห์ประเด็นทางการเมืองจากวิทยุ			
6.ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิเคราะห์ประเด็นทางการเมืองจากโทรทัศน์			
7.ท่านรับฟังการแถลงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลจากวิทยุ			
8.ท่านรับฟังการแถลงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาลจากโทรทัศน์			
9.ท่านรับฟังการถ่ายทอดรายการนายกฯคุยกับประชาชนจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย			
10.ท่านรับฟังการถ่ายทอดรายการนายกฯคุยกับประชาชนจากโทรทัศน์			
11.ท่านรับฟังการถ่ายทอดการประชุมสภาฯ จากวิทยุ			
12.ท่านรับชมการถ่ายทอดการประชุมสภาฯ จากโทรทัศน์			
13.ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทาง Internet เช่น YouTube			

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง			
2. ท่านชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง			
3. ท่านติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้ง			
4. ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการควบคุมการดูแลการเลือกตั้งหรือร่วมจัดสถานที่ในการเลือกตั้ง			
5. เมื่อท่านพบว่ามีการซื้อเสียงท่านจะแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง			
6. ท่านติดตามรับฟังคำปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง			
7. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเดินรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
8. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแจกใบปลิวให้ความรู้เรื่องการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
9. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งท่านจะแจ้งแก่นักวิชาการหรือกลุ่มทางการเมือง			
10. เมื่อท่านมีความคิดเห็นทางการเมือง ท่านจะเขียนจดหมายหรือบทความ ส่งให้รัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีรับทราบ			
11. ท่านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยการส่งข้อความ (SMS) ไปตามรายการโทรทัศน์			
12. ท่านพูดคุยแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการชุมนุมทางการเมือง			
13. ท่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองหรือผู้สนับสนุนกลุ่มการเมือง			
14. ท่านเข้าร่วมชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือคัดค้านการดำเนินโครงการของรัฐบาลที่ท่านไม่เห็นด้วย			
15. ท่านเข้าร่วมอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการชุมนุมทางการเมือง			
16. ท่านเข้าร่วมเดินขบวนคัดค้านกฎหมายที่ท่านคิดว่าไม่ยุติธรรม			
17. ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ			
18. ท่านชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง			

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของการกล่อมเกลาทางการเมืองของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์
และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item - total Statistics

N0	Scale Mean	Scale Variance	Corrected	Alpha If Item
	If Item Deleted	If Item Deleted	Item- Total Correlation	Deleted
C1	80.7333	276.7540	.2699	.9351
C2	80.8333	271.6609	.3830	.9340
C3	81.8667	268.2575	.6368	.9308
C4	80.7000	270.2172	.4238	.9334
C5	79.0333	280.3092	.2010	.9353
C6	80.2333	263.5644	.6390	.9305
C7	81.9000	267.5414	.7041	.9302
C8	81.3000	262.5621	.6926	.9298
C9	81.000	251.3448	.7195	.9293
C10	79.6667	264.7126	.7003	.9299
C11	79.4000	274.7310	.5147	.9322
C12	79.7333	274.7540	.4196	.9330
C13	79.4667	273.9816	.4574	.9327
C14	79.7667	275.6333	.3655	.9336
C15	79.4333	272.1161	.5744	.9316
C16	80.7000	266.4931	.6371	.9306
C17	80.5667	268.3230	.5212	.9320
C18	81.3000	261.1828	.6485	.9304
C19	79.8333	268.2816	.5766	.9313
C20	79.5000	269.0862	.6037	.9311

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

Item - total Statistics

N0	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
C21	79.9333	275.0989	.3932	.9333
C22	81.3000	262.2862	.7012	.9297
C23	81.3333	266.2299	.6392	.9306
C24	81.3333	269.1954	.4984	.9323
C25	82.0333	269.6195	.6162	.9311
C26	80.7000	259.9414	.7693	.9288
C27	79.4333	278.8057	.1749	.9369

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 27

Alpha = .9338

ตารางผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของนิสิต
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

คณะ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item - total Statistics

N0	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
B1	12.6333	20.2402	.4344	.8585
B2	12.9667	19.4816	.5549	.8523
B3	13.0333	18.3782	.6602	.8454
B4	12.1667	20.2126	.4854	.8562
B5	13.1333	18.3954	.6670	.8451
B6	12.2667	19.1678	.6041	.8495
B7	13.3000	18.6310	.6367	.8471
B8	12.5333	20.6713	.3586	.8619
B9	13.2667	19.7195	.5642	.8522
B10	12.9000	20.7828	.3225	.8636
B11	13.4000	19.5586	.5901	.8508
B12	12.7000	20.1483	.5081	.8552
B13	12.9000	19.3345	.4562	.8588

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 13

Alpha = .8633

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item - total Statistics

N0	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha If Item Deleted
D1	8.1333	22.1885	.1945	.8320
D2	8.3333	21.8161	.2071	.8334
D3	8.3667	21.5506	.2543	.8311
D4	8.9333	20.3402	.3130	.8334
D5	9.4333	18.3920	.5867	.8121
D6	9.1000	18.8517	.6169	.8091
D7	9.8000	21.0621	.5208	.8185
D8	9.8333	20.4885	.5920	.8141
D9	9.5667	19.6333	.5116	.8167
D10	9.8667	22.4644	.1796	.8316
D11	9.9000	21.5414	.5430	.8204
D12	9.6667	20.4368	.4318	.8216
D13	9.7333	21.3747	.3170	.8273
D14	9.9000	21.5414	.5430	.8204
D15	9.8333	20.9713	.4708	.8198
D16	9.8667	20.6023	.6043	.8142
D17	9.8000	20.8552	.5791	.8161
D18	9.9333	21.6506	.6173	.8202

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 18

Alpha = .8303

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	ผศ.ดร. มยุรี ถนนอมสุข
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา - การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร - การศึกษาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
หน้าที่ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน - หัวหน้าฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน - คณะกรรมการสภาข้าราชการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - รองประธานสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.นครปฐม - ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

